

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Akademia e Drejtësisë - Akademija Pravde - Academy of Justice

Program Početne Obuke
za novo imenovane sudije
2023/2024

Pristina, 2023

Program Početne Obuke

za novo imenovane sudije

2023/2024

Ovaj program obuke je odobrio Upravni Savet Akademije Pravde. Godine
2023, 16 february

Objavljeno od strane Akademije Pravde

© AD 2023, Sva prava zadržana. Sadržaj ovog materijala može da se koristi u obrazovne i ne-komercijalne svrhe u odnosu na AD kao izvor. Zabranjena je reprodukcija, fotokopiranje ili bilo koji drugi oblik objavljivanja bez odobrenja od AD.

Tabela sadržaja

1. U v o d	6
2. Glavni ciljevi programa obuke.....	6
3. Pravni osnov.....	7
4. Metodologija za izradu programa obuke.....	7
5. Struktura i sadržaj PPO.....	8
5.1 Ciljevi kvalifikacije	8
5.2 Struktura PPO.....	8
5.3 Sadržaj PPO	10
5.3.1 Deo praktične obuke	11
5.3.2 Deo praktične obuke	11
5.4 Program obuke u ne pravosudne institucije	12
5.5 Simulacija suđenja	12
5.6 Istraživački rad	12
6. Procena	13
6.1 Primer obrasca za ocenjivanje od strane trenera	13
6.2 Primer obrazaca za ocenjivanje od strane mentora	14
7. Kalendar i raspored obuke	14
8. Moduli obuke u PPO 2023/2024 za novo imenovane sudije	15
9. Nacionalni i međunarodni pravni poredak	16
9.1.1 Ustavno Pravo	16
9.1.2 Međunarodno-pravna saradnja u krivičnim i građanskim stvarima	17
9.1.3 Evropsko Pravo.....	18
9.1.4 Evropska Konvencija o Ljudskim Pravima i Slobodama	18
9.2 Krivični Zakon Republike Kosova.....	19
9.2.1 Krivični Zakon – Opšti deo.....	19
9.2.2 Krivični Zakon - Posebni deo	20
9.2.3 Sajber kriminal	20
9.2.4 Vodič za kaznenu politiku	21
9.2.5 Odgovornost pravnih lica	21
9.3 Zakonik o Krivičnom Postupku Republike Kosova	22
9.3.1 Pretkrivični postupak	22
9.3.2 Uloga sudije u prethodnom postupku	23
9.3.3 Skrivene Tehničke Mere Praćenja i Istrage	23
9.3.4 Načela, Nadležnosti i Izuzeće Sudije u Krivičnom Postupku	24

9.3.4 Mere da bi se obezbedilo prisustvo okrivljenog u krivičnom postupku	24
9.3. Državni tužilac, branilac, oštećeni i okrivljeni, stranke u krivičnom postupku.	25
9.3.6 Svedoci i oštećeni u krivičnom postupku	25
9.3.7 Početna i druga rasprava	26
9.3.8 Sudski pretres.....	26
9.3.9 Troškovi postupka i imovinsko pravni zahtev	27
9.3.10 Postupak po pravnim lekovima.....	27
9.3.11 Presuda i vrste presuda.....	28
9.3.12 Krivični postupak protiv počinitelaca sa mentalnim poremećajima	28
9.3.13 Poseban postupak shodno ZKPK	29
9.3.14 Dokazi u krivičnom postupku.....	29
9.3.15 Alternativni postupak.....	30
9.4 Građansko, upravno i privredno pravo	30
9.4.1 Građansko pravo	30
9.4.2 Parnični postupak -prvi deo	31
9.4.3 Parnični postupak – drugi deo	31
9.4.4 Vanparnični postupak	32
9.4.5 Izvršni postupak	32
9.4.6 Upravno pravo	32
9.4.7 Obligaciono pravo	33
9.4.8 Privredno pravo	34
9.4.9 Pravo svojine i druga srodna prava	34
9.4.10 Nasledno pravo	35
9.4.11 Radno pravo	35
9.4.12 Porodično pravo.....	36
9.5 Lične i interdisciplinarne veštine.....	36
9.5.1 Pravila za komuniciranje	36
9.5.2 Profesionalna Etika i disciplinska odgovornost.....	37
9.5.3 Upravljanje predmetima i merenje učinka	38
9.5.4 Podizanje socijalnih veština sudija i upravljanje stresom	38
9.6 Zakonodavstvo i dopunske veštine	38
9.6.1 Zakon o Maloletničkoj Pravdi.....	38
9.6.2 Posredovanje u predmetima građanske oblasti	39
9.6.3 Razvijanje sudskih veština.....	39
9.6.4 Zakon o prekršajima.....	39
9.7 Učenje na daljinu	40

9.7.1 Engleski jezik	40
9.7.2 Informaciona tehnologija.....	40
10. Zaključak.....	41

1. Uvod

Početa obuka se smatra jednim od ključnih faktora u garantovanju nezavisnosti, nepristrasnosti, profesionalne i etičke kompetentnosti pravosuđa. Sudije i tužioci imaju suštinsku ulogu u društvu. Oni predstavljaju sudsku vlast, primenjuju zakon i obezbeđuju njegovu primenu kako bi garantovali harmoničan suživot i demokratsku ravnotežu društva. To su profesije koje podrazumevaju donošenje odluka na visokom nivou odgovornosti, zadatak koji zahteva značajne ljudske osobine i osećaj važnosti vladavine prava, kao i odlične sposobnosti slušanja i analitike.

Akademija Pravde, u okviru svog mandata, organizuje Početnu obuku za obuku novoimenovanih sudija i državnih tužilaca. Program Početne obuke (PPO) za novoimenovane sudije ima za cilj razvoj profesionalnih kapaciteta i praktičnih veština novoimenovanih sudija i državnih tužilaca. PPO traje 12 meseci i njegova struktura je podeljena na dva dela: teorijsku obuku koja se sprovodi u kombinaciji sa pregledima predmeta iz sudske prakse, simulacijama i drugim oblicima, dok se praktični deo sprovodi u sudovima i tužilaštvima gde se imenuju pod nadzorom mentora.

Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca ima za cilj ne samo unapređenje znanja o zakonodavstvu, već i širok spektar praktičnih veština koje će im biti potrebne u njihovom profesionalnom životu, kao što su izrada presuda i procesnih odluka, sposobnost postavljanja pitanja, predsedavanje sudskih ročišta ili vršenje drugih korisnih radnji za unapređenje krivičnog ili građanskog predmeta. Dakle, 50% obuke se sastoji od praktičnog dela, koji se izvodi u sudovima pod nadzorom sudije mentora.

Program obuke za desetu generaciju sudija 2023/2024 je sveobuhvatan, počev od domaćeg i međunarodnog zakonodavstva, izrade sudskih odluka na osnovu analize činjenica, primene etičkih pravila, razvoja pravosudnih i društvenih veština, razmene prakse u institucijama koje se odnose na rad sudova, razvoj istraživačkih, organizacionih i upravljačkih kapaciteta i razvoj interdisciplinarnih veština. Za realizaciju programa koristiće se interaktivna metodologija, razmatranje predmeta iz sudske prakse i njihov izbor od strane novoimenovanih sudija, simulacije suđenja itd.

Za realizaciju ovog programa obuke biće izrađeni prateći dokumenti kao što su: moduli obuke, kalendar obuke, raspored obuke i materijali za prezentaciju za određene teme.

Ovaj program obuke je odobrio Upravni savet AP.

2. Glavni ciljevi programa obuke

Pravosudna obuka za sudije je neophodna za funkcionisanje profesionalnog pravosudnog i tužilac kog sistema. Konkretno, obuka novoimenovanih sudija ili početna obuka, kako je poznato u terminologiji pravosudne obuke, smatraju se vrlo korisnom i potrebnom i smatraju se jednim od ključnih faktora u garantovanju nezavisnosti, nepristrasnosti i profesionalne i etičke kompetencije sudstva.

Program početne obuke za 2023. godinu, ima sledeće glavne ciljeve:

- Obezbeđivanje adekvatnog programa obuke za početne sudije, zasnovanog na postojećem znanju korisnika;
- Stvaranje programa obuke koji odražava kompetencije i zadatke za obavljanje profesije sudije;
- Treneri / mentori koji treba da služe kao olakšavajući faktor u procesu učenja, smatrajući sud kao jednu obrazovnu ustanovu;
- Informisanje o radu drugih pravosudnih institucija;
- Pružanje mogućnosti korisniku, koji angažovanjem u timskom radu, može sprovesti istraživanja radi svog profesionalnog razvoja i istraživanja kako bi doprineo ukupnom razvoju sudskog i tužilačkog sistema.

3. Pravni osnov

Zakon o Akademiji Pravde je osnovni zakon za organizovanje početne obuke. Ostale odredbe koje definišu i podržavaju početnu obuku nalaze se i u drugim zakonima koji regulišu funkcionisanje pravosudnog sistema.

U cilju praktičnog sprovođenja ovog programa obuke, AD pored koordinacije sa Sudskim Savetom Kosova, usvaja i interna pravila.

U tu svrhu AD zasnovana je na:

- Zakon o Akademiji pravde (Zakon Br. 05 / L-095)
- Zakon o Sudovima (Zakon Br. 06/L - 054)
- Zakon Br. 06/L-055 o Sudskom Savetu Kosova
- Zakon o Izmeni i Dopuni Zakona Br.03/L-223 o Sudskom Savetu Kosova (Br. 05/L094)
- Uredba o Programu Početne Obuke br. 03/2017
- Uredba br. 07/2017 o Izmenama i Dopunama Uredbe 03/2017 o Početnoj Obuci
- Plan Rada AD za 2023. godinu (usvojen od strane Upravnog Odbora AD 24. decembra 22 novembar 2022);

4. Metodologija za izradu programa obuke

Za izradu ovog programa obuke, vodene su diskusije sa glavnim predstavnicima pravosudnog sistema, sa sudijama, trenerima i novoimenovanim sudijama prethodnih generacija. Takođe su urađene procene izveštaja lokalnih i međunarodnih institucija na Kosovu i razvijen je niz mehanizama za procenu potreba za obukom.

U nastavku su navedeni nekoliko koraka za izradu ovog programa:

- Konsultacije sa Predsednikom Vrhovnog Suda;
- Konsultacije za Predsedavajućim i članovi Sudskog Saveta Kosova;
- Diskusija sa trenerima u PPO;

- Upitnici podeljeni za sudije i tužioce u PPO;
- Analiza postojeće pravne strukture;
- Praksa međunarodnih institucija za obuku itd.

5. Struktura i sadržaj PPO

5.1 Ciljevi kvalifikacije

Opšti koncept ciljeva profesionalne kvalifikacije učesnika PPO je:

- Ispunjavanje opštih uslova za funkciju sudije na Kosovu;
- Kompetencije (znanje, veštine i stavovi) potrebne za uspešan profesionalni učinak sudija u pravosudnom sistemu na Kosovu;
- Sposobnost za suočavanje sa stalno promenljivim zahtevima i izazovima;
- Sposobnost korišćenja i primene traženih kompetencija direktno na poslu (profesionalne, metodološke, socijalne i lične), naglašavanje socijalnih i ličnih kompetencija, nezavisno razmišljanje o sudskim predmetima, razmatranje alternativnih postupaka, ubedljivo dokazivanje;
- Orijentisanje na praktična pitanja i svest o odnosu između pravne, socijalne i ekonomske dimenzije;
- Uslovi za uspešno okončanje (samo organizovanje i disciplina, sposobnost za suočavanje sa visokim radnim pritiskom);

5.2 Struktura PPO

Početna obuka traje dvanaest (12) meseci. Određivanje vremena po zakonu omogućava da obuka bude intenzivna, a struktura programa početne obuke za 2019. i 2020. podeljena je u dva dela. Prvi deo uključuje teorijsku obuku kombinovanu sa razmatranjem predmeta iz sudske prakse, simulacije itd., dok je drugi deo praktične obuka praćeno obukom u ne pravosudnim institucijama vezanim za rad sudija i tužilaca.

Da bi se odredila struktura početne obuke, prvo je potrebno da se odrede kompetencije koje treba razviti za novoimenovane sudije, tj. moramo da znamo koje kvalitete treba da ima jedan sudija.

Da bi se razvile kompetencije kod učesnika obuke u AP, to je zasnovano na sledećoj šemi:

Lični integritet i profesionalno ponašanje	• Nezavisnost i nepristrasnost • Samopouzdanje i autentičnost • Iskrena posvećenost za pravično suđenje	- Uveren je u pravni sistem i svoje kvalitete; - Predstavlja donesenu odluku; - Pokazuje individualnost i otpornost na uticaj svojih postupaka; - Ima smelosti, kad je to potrebno, da se protivni prevladavajućim stavovima; - Jasan je u pogledu očekivanja, postavljenih granica.

Pravne i sudske veštine	• Odlučnost, donošenje sudskih odluka • Ubeđenje • Analitička sposobnost i sposobnost za presuđivanje • Odgovornost za rukovođenje, • Rukovođenje	- Donosi odluke na osnovu raspoloživih podataka; - Deluje odlučno čak i kada se pritisak povećava. - Daje jasno i potpuno razumevanje strukture donošenja odluka i procesa koji sledi u izradi odluka; - Dobija saglasnost strana za odlučivanje; - Daje puno značenje formulisanom tekstu; - Primenjuje mogućnosti za okupljanje stranaka i posredovanje u rešavanju spora; - Obrađuje i rešava različite podatke; - Sistematski pregledava i ocenjuje; - Postavlja pitanja na osnovu razumevanja; - Raspravlja o pitanjima u skladu sa situacijama; - Koristi logičke misli koje vode ka stvaranju izjava do jasnog i transparentnog obrazloženja; - Planira i organizuje svoj rad o nekom slučaju; - Uključuje druge u važne teme; - Omogućuje drugima da dodaju svoje stručnosti gde je to moguće; - Organizuje rad zaposlenih što je efikasnije moguće; - Obaveštava ostale o napretku rada; - Prilagođava procedure (sadržaj, kvalitet i temporalnost) ako je to potrebno.
Profesionalna posvećenost	• Sposobnost za upravljanje kancelarijom, • Sposobnost učenja i razmišljanja • Sposobnost za saradivanje • Fleksibilnost i sposobnost da radi pod pritiskom	- Razvija organizacione i rukovodeće kapacitete za predsedavanje sesijama za intervju i vođenje sastanaka. - Otvoren je za povratne informacije od drugih i posvećen učenju; - Radoznalost, aktivno traži inovacije i / ili druge situacije; - Sprema da učestvuju stručnom obrazovanju i redovnoj obuci kako bi povećao profesionalne kapacitete o domaćem i međunarodnom zakonodavstvu - Otvorenost za saradnju sa drugima; - Preuzima inicijativu i iskoristi priliku da podeli znanje, podršku i da se konsultuje sa drugima radi poboljšanja kvaliteta i efikasnosti pravde; - Razmenjuju prakse sa institucijama vezanim za rad sudova i tužilaštava;
Društvena svest	• Slušanje i komuniciranje • Pogodnost • Ubeđenje	- Pokazuje razumevanje o situacije drugih i lično kontaktira, osetljiv je na motivaciju - aktivno slušanje - drugima daje osećaj da je njihov doprinos prihvaćen;

- Posvećenost društvenog okruženja

- Prilagođava svoj pristup, kada se situacija promeni ili kada diktira, prilagodi se konkretnim okolnostima i različitim situacijama;
- Daje jasno i potpuno razumevanje strukture donošenja odluka i procesa koji sledi u izradi odluka;
- Daje puno značenje formulisanom tekstu;
- Svača mogućnosti za objedinjene stranaka i posredovanje u rešavanju spora.
- Ima sklonost ka društvenom razvoju i oblikuje sopstveni imidž u okviru zakona;
- Zahteva stare, nove i kontradiktorne informacije, različite perspektive koje mogu uticati na odluku i postupak;
- Pokazuje svest o uticaju različitih okolnosti i stranaka;
- Procenjuje uticaj njihove uloge i položaja u društvenom kontekstu, uzimajući to u obzir zadržavajući distancu;
- Posедуje znanje o društveno-ekonomskom kontekstu u kome se funkcije obavljaju;

PPO je uokviren kao profesionalni, modulirani i orijentacioni program rada koji objedinjuje teorijske i praktične elemente učenja. Posebno je dizajniran za početni profesionalni razvoj sudija. To je kombinacija praktičnih i teorijskih faza, kao i nastavnih i samo-učenja, uključujući elemente e-učenja na daljinu.

5.3 Sadržaj PPO

Sadržaj početne obuke biće usmeren na razvoj profesionalnih kompetencija, etičkih i interdisciplinarnih vrednosti novoimenovanih sudija, sa posebnim akcentom na:

- Jačanje kapaciteta za domaće i međunarodno zakonodavstvo;
- Izrada sudskih odluka na osnovu analize činjenica;
- Primena etičkih pravila;
- Prilagođavanje konkretnim okolnostima i situacijama tokom vršenja funkcije sudije / tužioca;
- Razvijanje sudskih veština;
- Razvijanje društvenih veština;
- Razmena praksi sa institucijama vezanim za rad sudova i tužilaštava;
- Razvijanje istraživačkih, organizacionih i upravljačkih kapaciteta;
- Razvijanje interdisciplinarnih veština.

Ove kompetencije će se razvijati kroz module koji su priloženi kao dodatak ovom programu, praktičnu obuku, programe u ne pravosudnim institucijama vezanim za rad sudova i tužilaštava, kao i praktični rad koji im bude dodeljen od strane trenera ili mentora.

5.3.1 Deo praktične obuke

U ovom delu, obuka se razvija u teoretskom delu kombinovana sa slučajevima iz sudske prakse, zasnovana na modulima za obuku koji uključuju obuku iz svih grana prava i pozitivnog domaćeg zakonodavstva Acquis Communautaire, Evropske Konvenciju o Ljudskim Pravima i druga međunarodna akta.

Sadržaj programiranog radnog vremena za svaki od modula koja će se realizovati kombinacijom sa praktičnom obukom, određuje se u funkciji:

- Sadržaja modula za obuku;
- Prirode i poteškoće modula;
- Vrsta modula i njegov značaj za sudsku / tužilačku praksu;

Uopšteno, program obuke svakog od modula sadrži najmanje određeni broj treninga koji se provode prema planu rada.

U okviru programa obuke, pored profesionalnih modula i interdisciplinarnog karaktera, uključeni su i dodatni moduli koji će se realizovati kroz platformu za učenje na daljinu.

5.3.2 Deo praktične obuke

Deo praktične obuke odvija se u sudovima. Obuka se sprovodi pod nadzorom mentora (sudija), koji nadgleda sprovođenje programa obuke kako je definisano u ovom programu i u priručniku za praktičnu obuku, kao i za procenu performansi korisnika tokom obuke. Praktični program uključuje profesionalna pitanja, pravila komunikacije, upravljanje slučajevima, etiku i druga praktična pitanja koja su od interesa za korisnika. Tokom ove obuke novoimenovani sudija može da pomogne sudiji u vršenju njegove funkcije, aktivno učestvuje u sudskim aktivnostima povodom njegove/njene prakse, ali uvek pod vođstvom mentora.

Program praktične obuke sprovodi se na osnovu "Priručnika za Praktičnu Obuku" koji sadrži program obuke koji će pratiti novoimenovane sudije i precizira dužnosti i odgovornosti mentora i korisnika tokom sprovođenja praktične obuke. Priručnik je deo ovog programa obuke.

Svrha ovog priručnika je da opiše ulogu i odgovornosti mentora i korisnika tokom praktične obuke PPO-a (faze mentorstva). U priručniku su takođe opisane neke pravne, etičke i interdisciplinarne kompetencije gde učesnici programa obuke treba da imaju koristi tokom praktične obuke.

Mentorima su takođe dodeljene ideje o tome kako izložiti korisnike za jedan široki spektar tema koje bi ih pripremile da bi preuzeli svoje službene dužnosti nakon završetka programa početne obuke. Fokus ovog priručnika i programa obuke je naglašavanje važnosti pružanja stvarnog praktičnog iskustva korisnicima u razvoju njihovih veština, u rasponu od profesionalnog, pravnog pisanja, kritičkog razmišljanja, etike, pravila komunikacije, upravljanje slučajevima i mnogi drugi praktični radovi koji su od interesa za korisnike.

Takođe će tokom praktične obuke novoimenovane sudije pohađati poseban modul za obuku koji se realizuje uporedo sa praktičnom obukom. Ovaj modul se odnosi na podizanje pravosudnih veština korisnika na imajući u vidu izmene i dopune Zakona o Krivičnom

Postupku koje se odnose na ispitivanja i vođenja glavnog pretresa. Konkretno, biće izgrađena veština za podnošenje uvodne reči, direktno i unakrsno ispitivanje, dovođenje u sumnju, rehabilitaciju i završna reč.

Tokom ovog dela obuke, učesnici takođe mogu pohađati obuke u platformi za učenje na daljinu i različitim praktičnim programima u ne pravosudnim institucijama.

Na kraju ove obuke, mentori ocenjuju korisnike gde su oni uključeni, njihov opšti učinak tokom obuke, aspekti praktičnog profesionalnog rada, poštujući raspored, itd.

5.4 Program obuke u ne pravosudne institucije

Pored praktične obuke u sudovima, novoimenovane sudije takođe će proći obuku u raznim institucijama pravosudnog sistema i van njih, čiji je rad vezan za rad sudija. To će biti omogućeno saradnjom uspostavljenom između AP i institucija.

Institucije u kojima će novoimenovane sudije da pohađaju obuku su:

- Ustavni Sud
- Ombudsman
- Policija Kosova
- Korektivna Služba
- Probaciona Služba
- Carina Kosova
- Agencija za Zaštitu Ličnih Podataka
- Institut Sudske Medicine

5.5 Simulacija suđenja

Pored tradicionalnih metoda obuke kao što su interaktivne diskusije, studije slučaja, korisnici početne obuke tokom obuke takođe će biti uključeni u simulaciji suđenja.

Simulacija suđenja ostvaruje se odabirom predmeta iz sudske prakse iz krivične / građanske oblasti uz uključivanje elemenata iz drugih oblasti prava.

Svrha simulacije suđenja je povećanje veštine i sposobnosti u izražavanju, povećanje samopouzdanja, razvijanja kritičkog mišljenja i sposobnost za rad u ekipi. Takođe, simulacijom suđenja, učesnici mogu poboljšati način analize i obrazloženja činjenica, da razvijaju veštinu slušanja i saradnje, da bolje svate pravosudni sistem, kao i da unaprede znanje o pravilima suđenja pred sudskim većem.

5.6 Istraživački rad

U okviru nadležnosti početne obuke obuhvaćen je i istraživački rad, pri čemu se ta nadležnost ostvaruje ili kroz praktične slučajeve tokom obuke kao i radovima u pravnom časopisu „Justicija“. Časopis sadrži različite teme koje se bave različitim pravnim institutima, različitim aspektima domaćeg i međunarodnog zakonodavstva.

Svrha ovog pravnog časopisa, osim formiranja i unapređenja veština korisnika u oblasti istraživanja i pravnog pisanja, je i pružanje stručne podrške mladim pravnicima, sudijama, tužiocima i drugim pravnim stručnjacima.

6. Procena

Proces za ocenjivanje uspešnog završetka programa obuke novoimenovanih sudija određena je Pravilnikom o Programu Početne Obuke kojeg je usvojio Upravni Odbor AP. Ovaj proces se sprovodi, ali nije ograničeno samo kroz izveštaj o prohodanju obuke, izveštaj trenera, izveštaj mentora i procene istraživačkih radova koji su sažeti u finalnom izveštaju pripremljenom od strane AP, a koji se dostavlja SSK i TSK na kraju programa obuke.

Testiranje učesnika može da se obavi po ovom sistemu:

Testiranje u modulima može da se primene u različitim oblicima: pismeni testovi, usmeni testovi, pismeni elaborati, prezentacije;

Preduslov za učešće u modularnom testu je redovno učešće na obuci i autonomno ispunjavanje zahteva PPO tokom obuke;

Procena tokom teorijske obuke zasnivaće se na gore navedenoj šemi vezanoj za razvoj kompetencija učesnika obuke na osnovu sledeće šeme, dok će se ceo proces procene rezultata obuke zasnivati na kriterijumima utvrđenim zakonom i drugi normativnim aktima za procenu sudija.

6.1 Primer obrasca za ocenjivanje od strane trenera

Obrazac za procenu od strane trenera za praktični rad ili za praktične slučajeve učesnika obuke, osim ocena na ispitima.

Emri dhe mbiemri i gjyqtarit/prokurorit të shtetit në PTF:			Moduli Trajnues: I pandehuri në procedurën penale		
Identifikimi i fakteve	Njohja dhe zbatimi i ligjit	Analizimi i fakteve	Konkluzioni dhe arsyetimi	Gjuha e përdorur	Vlerësimi i përgjithshëm
Pamjaftueshëm	Pamjaftueshëm	Pamjaftueshëm	Pamjaftueshëm	Pamjaftueshëm	Pamjaftueshëm
Mjaftueshëm	Mjaftueshëm	Mjaftueshëm	Mjaftueshëm	Mjaftueshëm	Mjaftueshëm
Mirë	Mirë	Mirë	Mirë	Mirë	Mirë
Shumë mirë	Shumë mirë	Shumë mirë	Shumë mirë	Shumë mirë	Shumë mirë
Komenti i trajnuesit dhe rekomandimet ku përfituesi ka nevojë për përmirësim:					

Datum: ___/___/___

Ime & Potpis Trenera _____

6.2 Primer obrazaca za ocenjivanje od strane mentora

	Nivo
Sposobnost za identifikovanje i korišćenje pravila o de ontologiji (Kompetencija „Lični integritet i profesionalno ponašanje“)	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost za analiziranje i opisivanje situacije ili događaja (Kompetencije "pravne i sudske veštine")	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost za identifikovanje, poštovanje i garantovanje zakonskih pravila (Kompetencija „Pravne i sudske veštine“)	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost za prilagođavanje (Kompetencija „Socijalna svest“)	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost za prilagođavanje i pokazivanje autoriteta u specifičnim okolnostima i situacijama (Kompetencija „Društvena svest ”)	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost za posedovanje iskrenih odnosa, aktivnog slušanja i razmene informacija (Kompetencija „Društvena svest“)	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost za nadgledanje publike na sudu, ali i sa poštovanjem suprotne strane (Nadležnost „Pravne i sudske veštine“)	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost za pronalaženje rešenja za pomirenja strana (Kompetencija „Profesionalni integritet i profesionalno ponašanje“)	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost za donošenje pravičnih odluka na osnovu činjenica (Kompetencije „Pravne i sudske veštine“)	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost za motivisanje, formalizacije i objašnjenja odluka (Kompetencija „Socijalna svest“)	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost radi imanja u obzir nacionalne i međunarodne institucionalne okolnosti (Kompetencija „Socijalna svest“)	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost za rad u grupama (Kompetencija "Profesionalno angažovanje")	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐
Sposobnost za organizovanje, upravljanje i preduzimanja inicijativa. (Kompetencija "Profesionalno angažovanje")	Postignut ☐ U progresu ☐ Nije postignut ☐

7. Kalendar i raspored obuke

Za realizaciju ovog programa biće pripremljen kalendar aktivnosti obuke. Početna obuka održava se 5 dana u nedelji. Deo teorijske obuke se održava u AP, dok je praktična obuka u sudovima i praćena obukom u drugim ne pravosudnim institucijama.

Teorijska i praktična obuka izvodiće se kombinovano shodno modelu, 2 dana teorijske obuke u AP i 3 dana praktične obuke u sudovima. Ovaj raspored biće fleksibilan kako bi se ispunio teoretski program obuke kako je definisano u svakom modulu obuke.

Raspored i broj sesija obuke je određeno u bliskoj konsultaciji sa svim relevantnim akterima.

Uslovi učešća na obuci i odsustva sa obuke regulisani su Uredbom o Početnoj obuci.

8. Moduli obuke u PPO 2023/2024 za novo imenovane sudije

Moduli početne obuke za novo imenovane sudije kao i sesije za svaki modul su sledeći

Moduli Obuke				
Br.	Naziv modula	Časovi obuke	Pod modul / pod deo	Br. sesija
1.	Nacionalni i međunarodni pravni poredak	51 časa	Ustavno pravo u odnosu na pravosudni i tužilački sistem	4
			Međunarodna pravna saradnja u krivičnim i građanskim stvarima	2
			1.4 Pravo EU	4
			1.5 EKLJP	9
2.	Krivični Zakon Republike Kosova	111 časa	2.1 Krivični Zakon Kosova – Opšti deo	14
			2.2 Krivični Zakon Kosova – posebni deo	13
			2.3 Sajber kriminal	4
			2.4 Vodič za kaznenu politiku	4
			2.5 Odgovornost pravnih lica	2
3.	Zakon o Krivičnom Postupku Republike Kosova	150 časa	3.1 Pred krivični postupak	2
			3.2 Uloga sudije u pred krivičnom postupku	5
			3.3 Skrivene Mere Praćenja i Istrage	3
			3.4 Opšte odredbe – Načela, kompetencije i izuzeće sudije u pred krivičnom postupku	2
			3.5 Mere za obezbeđivanje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku	1
			3.6 Državni tužilac, branilac, oštećeni i okrivljeni kao stranke u krivičnom postupku	3
			3.7 Svedoci i oštećeni u krivičnom postupku	3
			3.8 Prva i druga rasprava	3
			3.9 Sudska rasprava	6

			3.10 Troškovi postupka i imovinsko pravni zahtev	1
			3.11 Postupak po pravnim lekovima	3
			3.12. Presude i vrste presuda	3
			3.13 Krivični postupak prema mentalno poremećenim izvršiocima	4
			3.14 Posebni postupci shodno ZKPK	3
			3.15 Dokazi u krivičnom postupku	4
			3.16 Alternativne procedure	4
4.	Upravno i privredno pravo	261 časa	4.1 Građansko pravo	4
			4.2 Parnični postupak-prvi deo	12
			4.3 Parnični postupak-drugi deo	12
			4.4 Van parnični postupak	4
			4.5 Izvršni postupak	4
			4.6 Upravno Pravo	10
			4.7 Obligaciono Pravo	10
			4.8 Privredno Pravo	9
			4.9 Pravo svojine i druga srodna prava	7
			4.10 Nasledno Pravo	4
			4.11 Radno Pravo	5
			4.12 Porodično Pravo	6
5.	Lične i interdisciplinarn e veštine	60 časa	5.1 Pravila Komuniciranja	2
			5.2 Profesionalna etika i disciplinska odgovornost	4
			5.3 Upravljanje predmetima i merenje učinka	4
			5.4 Podizanje socijalnih veština sudija i upravljanje stresom	4
			5.5 Obrazlaganje sudskih odluka	8
6.	Zakonodavstvo i dopunske veštine	27 časa + 6/ (2 grupe)	6.1 Kodeks o Maloletničkoj Pravdi	6
			6.2 Posredovanje u građanskim predmetima	1
			6.3 Razvijanje sudskih veština	
			6.4 Zakon o prekršajima	2
7.	Učenje na daljinu		7.1 Engleski jezik	

9. Nacionalni i međunarodni pravni poredak

9.1.1 Ustavno Pravo

Ovaj modul će se posebno baviti normativnim okvirom o Ustavnom Sudu Kosova, ustavnim resursima na Kosovu, nadležnostima Ustavnog Suda i procedura u ovom Sudu, posebno postupkom slučajne kontrole ustavnosti. Takođe će biti tretirane odluke Ustavnog Suda, pravna priroda, vrste, dejstvo i način njihovog izvršenja. Sve to praćene slučajevima iz prakse Ustavnog Suda Kosova. Kao što je predviđeno Ustavom i Zakonom o Ustavnom Sudu Kosova, ustavno pravosuđe deluje samo u jednoj instanci i protiv njegovih odluka ne može da se uloži žalba niti drugi redovni ili vanredni pravni lekovi. Odluke ustavnih sudova su obavezujuće za

pravosuđe i za sva lica i institucije Republike Kosova, i zato se javlja potreba za njihovo sveobuhvatno razmatranje.

Među glavnim metodama koje će se koristiti tokom razvoja ovog modula biće: delimična teorijska objašnjenja, slučajevi iz sudske prakse; interaktivne diskusije u odvojenim grupama, koje će braniti i argumentirati različita stajališta i kritičke analize sudskih slučajeva. Ovaj modul takođe ima za cilj da osigura aktivno učešće sudija i tužilaca.

Ovaj pod-modul baviti će se: Izvori ustavnog prava i uloga Ustavnog Suda Republike Kosova, Postupak u Ustavnom Sudu Republike Kosova i njegove odluke.

Trajanje: Četiri sesije obuke (12 sati obuke)

9.1.2 Međunarodno-pravna saradnja u krivičnim i građanskim stvarima

Međunarodna-pravna saradnja predstavljena je kao nužnost u ovim modernim vremenima, jer je zločin prekoračio domaće granice i poprimio međunarodne dimenzije. U ovom sve više zavisnom svetu, nijedna zemlja se ne može efikasno boriti protiv kriminala bez saradnje država na sprečavanju i otkrivanju kriminala. Dakle, sposobnost država da se međusobno brzo i efikasno pomažu je od najveće važnosti.

Kada govorimo o međunarodnoj pravnoj saradnji u krivičnim stvarima, mislimo na bilo koji oblik pomoći koji traži ili pruža druga država, organizacija ili institucija kako bi se podržao krivični postupak u slučajevima kao što su: (izručenje, prenos krivičnog postupka iz strane država u Republici Kosova, transfer osuđenih lica iz drugih država u Republiku Kosova, priznavanje i izvršenje stranih presuda u Republici Kosova, domaći zahtevi za uzajamnu pravnu pomoć drugoj državi i predstavljanje svedoka, veštaka i optuženi itd.).

Dok kada je reč o međunarodnoj-pravnoj saradnji iz građanske oblasti, uglavnom se misli o pitanjima koja se odnose na priznavanje i izvršenje stranih sudskih odluka ili ekvivalentnih odluka. Ova tema uključuje, između ostalog, postupak međunarodne pravne saradnje u građanskoj oblasti za zahteve koji proističu iz Republike Kosovo ili iz stranih zemalja za Kosovo, ulogu suda i Departman za međunarodnu pravnu saradnju (DMPS) u ovom postupku, nadležnosti Zakona o parničnom postupku i nadležnosti Zakona o arbitraži, međunarodnim konvencijama koje regulišu pitanje međunarodne pravne saradnje u građanskim stvarima, kao što su: Konvencija Lugana, Haška Konvencija i neke od najvažnijih konvencija koja regulišu gore pomenuta pitanja.

U sudovima i tužilaštvima svakodnevno se podnosi sve više predmeta, radi pružanja minimalne pravne pomoći – razne zamolnice za uzimanje izjava svedoka ili dostavljanja različitih dokumenata / poziva ili odluka za izručenja po zamolnici države molilje. Zatim u građanskim predmetima kao što su - poteškoće u primeni stranog prava, proceduralna pitanja koja se odnose na preko granične usluge dokumentovanja, međunarodna pravna pomoć i priznavanje i izvršenje stranih sudskih odluka, itd.

Rešavanje raznih dilema iz prakse koja su važna za novo imenovane sudije o pomenutim temama, obaviti će se delimičnim teorijskim objašnjenjem osnovnih pojmova koji sadrže zakonske odredbe u nacionalnim i međunarodnim odredbama i njihovom primenom razrađivanjem praktičnih slučajeva. Takođe kroz interaktivne diskusije u odvojenim grupama učesnika, koji će braniti i dokazivati različita stajališta i analize sudskih slučajeva. Ovaj modul takođe ima za cilj da podstakne učesnike u aktivnim pristupima učenja.

U ovom pod-modulu biće obrađeni: Pravna osnova međunarodne pravne saradnje na Kosovu u građanskim i krivičnim stvarima i značaj međunarodne pravne saradnje u ovim pitanjima, međunarodno zakonodavstvo i zakonodavstvo EU o međunarodno-pravnoj saradnji u građanskim i krivičnim stvarima, uloga sudija i tužilaca u postupcima u ovim predmetima,

pravedna primena primenljivih zakonskih odredbi koje se odnose na međunarodno-pravnu saradnju u građanskim i krivičnim stvarima; neophodne veštine sudija i tužilaca u sprovođenju odgovarajućih zakona u međunarodno-pravnoj saradnji u građanskim i krivičnim stvarima; i slučajeve iz prakse međunarodne pravne saradnje u građanskim i krivičnim stvarima.

Vreme trajanja: Dve sesije obuke (6 časa obuke)

9.1.3 Evropsko Pravo

Ovaj pod-modul ima za cilj da adresira pitanja i da pruži znanje novoimenovanim sudijama Republike Kosova o efektu prava Evropske Unije. Fokus će takođe biti na analizi aspekata primene principa prava EU pre članstva u EU, sa naglaskom na stupanje na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Kako će se dejstvo prava EU dezintegrisati nakon stupanja na snagu Sporazuma o Stabilizaciji i Pridruživanju?

Republika Kosova kao država evropskog pravnog kruga trenutno je u fazi procesa evropskih integracija gde se pored usvajanja zakona sa EU standardima (aque comunitare) značaj pridaje i reformama pravosudnog sistema, a posebno pripremi novih sudija imenovan uz poznavanje evropskog prava i postupaka koji se odvijaju u odgovarajućim institucijama Evropske Unije.

U ovom modulu razmatrati će se procesi integracije (kako u pogledu dubinskih integracija, tako i procesa proširenja), kao i detaljnije o poreklu EU; upoznavanje sa institucijama Evropske Unije, njihovom ulogom i odgovornošću, prirodom nadležnosti EU; Temeljno priznavanje prava EU (struktura Ugovora o Evropskoj uniji, ciljevi i vrednosti Evropske unije); moć suda da rešava pitanje ustavnosti zakonodavnih ili izvršnih akata. Poteškoće i dileme u vezi sa tumačenjem efekta evropskog prava na nacionalnom nivou (direktan i indirektni efekat) kao i implementacijom ovog prava od strane sudova Republike Kosovo nakon stupanja na snagu Sporazuma o Stabilizacija i Pridruživanju. Rešavanje dilema u praksi koje su važne za novo imenovane sudije o pomenutoj temi, vršiće se kroz objašnjenje institucija Evropske Unije, njihove uloge i odgovornosti, razjašnjenja nadležnosti EU; priznavanje prava EU i odnos ovog prava sa nacionalnim i međunarodnim pravom, kao i demontažom postupaka sudske rasprave, posebno onih koji se sprovode u Evropskom Sudu Pravde (ESP).

U izradi ovog modula, među metodama koje će se koristiti biće: delimična teorijska objašnjenja i slučajevi iz sudske prakse; interaktivne diskusije u odvojenim grupama, koje će braniti i argumentirati različita stajališta i analize sudskih slučajeva. Takođe je usmeren ka ostvarivanju aktivnog učešća učesnika, tako da oni takođe doprinesu ostvarivanju ciljeva modula.

Ovaj pod-modul će se baviti: ulogom i nadležnostima institucija Evropske Unije, izvorima prava Evropske Unije, četiri osnovne slobode na unutrašnjem tržištu Evropske Unije i sudskom revizijom u Evropskoj Uniji

Vreme trajanja: Četiri sesije obuke (12 časa obuke).

9.1.4 Evropska Konvencija o Ljudskim Pravima i Slobodama

Evropska Konvencija o Ljudskim Pravima bila je prvi međunarodni instrument ljudskih prava kojim je traženo da se zaštiti širok spektar građanskih i političkih prava, kako u obliku obavezujućeg pravnog ugovora za visoke ugovorne strane tako i od strane uspostavljenog sistema nadzora nad sprovođenjem domaćeg zakonodavstva.

EKLJP, kao međunarodni instrument sadržan u Ustavu Kosova, takođe je sastavni deo pravnog poretka Kosova. Tumačenje i primena nacionalnih pravnih normi u skladu sa praksom Evropskog Suda za Ljudska Prava i shodno značenju EKLJP u Republici Kosova, vrši se u skladu sa Ustavom Republike Kosovo. U slučaju Kosova, iako to još nije potpisnica Konvencije, to nije samo jedan od međunarodnih sporazuma iz kojih proizlaze određene

obaveze za države potpisnice, već je to jedan od najvažnijih ustavnih principa, sa kojim Kosovo u Ustavu ima predviđa da: „Ljudska prava i slobode zagaranovani sledećim međunarodnim sporazumima i instrumentima, zagaranovanim ovim Ustavom, direktno se primenjuju u Republici Kosovo i imaju prioritet, u slučaju sukoba, odredbe zakona i drugih akata javnih institucija. .

Rešavanje dilema u praksi važnih za novo imenovane sudije o pomenutoj temi, vršiće se delimično teoretskim objašnjenjima osnovnih pojmova sadržanih u člancima 2, 5, 6, 8 i 10 EKLJP i njihovom primenom razrađivanjem praktični slučajevi ESLJP-a i njegova tumačenja. Također kroz interaktivne diskusije u odvojenim grupama učesnika, koji će braniti i argumentirati različita stajališta i analize sudskih slučajeva od strane ESLJP-a. Ovaj modul takođe ima za cilj da postigne aktivan pristup učesnika.

U ovom modulu razmotriti će se: Uloga i značaj Saveta Evrope, Evropskog Suda za Ljudska Prava i Evropska Konvencija o Ljudskim Pravima. Takođe tretirati de se sveobuhvatno: Pravo na život, Pravo na slobodu i sigurnost, Pravo na pravično suđenje, Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života i Sloboda izražavanja prema EKLJP.

Vreme trajanja: 9 sesije obuke (27 časa obuke).

9.2 Krivični Zakon Republike Kosova

9.2.1 Krivični Zakon – Opšti deo

Opšti deo Krivičnog Zakona je najvažniji deo. U ovom delu biće razmotrene i obrađene odredbe koje se odnose na osnovna načela materijalnog krivičnog zakona. U ovom delu modula želi da se unaprede veštine novoimenovanih sudija za primenu najpovoljnijeg zakona, razumevanje krivičnog dela i oblika krivične odgovornosti, uzroke isključenja krivične odgovornosti, oblike krivične saradnje, vrste krivičnih sankcija koje određuje krivični zakonik i način njihove primene u praksi. Propisivanje kao veoma važan institut, pravna rehabilitacija i primena krivičnog zakonodavstva u smislu prostora efekta i zaštite zakonskih koristi zemlje. Jednostavno rečeno, razumevanje i mogućnost primene odredaba opšteg dela u praksi novih sudija bi u velikoj meri olakšalo sprovođenje posebnog dela krivičnog zakona kao i specifičnih krivičnih dela u pravnom sistemu zemlje.

U ovoj obuci usredsrediti ćemo se na aspekt tumačenja ovih odredbi, stavljajući primarni fokus na primenu takvih odredbi u praktičnim slučajevima rada i analizirajući ih u kontekstu elemenata konkretnog krivičnog dela koje bi se uzelo kao praktični slučaj.

Zamišljeno je da se primena opšteg dela krivičnog zakona primeni na osnovu slučaja koji postavlja dileme u vezi sa delom opštih odredaba, tako da novoimenovane sudije najbolje razumeju kako da im pristupe. primena ovog dela Krivičnog zakonika u svom radu.

Od presudnog značaja biće tretiranje dilema koje nastaju u praksi oblika krivice koji takođe uključuju krivičnu odgovornost. Zatim razumevanje namere, nepažnje, znanja i svrhe koje su stalno u dilemama u sudskoj praksi, posebno mladih sudija na koje nailaze. Sankcije i načini primene, koji otkrivaju dileme oko nekih sankcija, može li sudija da izrekne neke dodatne kazne bez predloga tužioca. Dakle, ovaj deo će se sprovesti u kontekstu prakse i problema u praksi. Ovaj deo sadržati će najvažnije odredbe opšteg dela zakona, kao što su: Osnovi i ograničenja sankcija, krivična dela i krivična odgovornost, saradnja u vršenju krivičnih dela, krivična sankcija - kazne i mere, rehabilitacija i propisivanje i primena krivičnog zakonodavstva.

Vreme trajanja: 14 sesije obuke (42 časa obuke).

9.2.2 Krivični Zakon - Posebni deo

S obzirom na obim krivičnih dela sadržanih u posebnom delu Krivičnog Zakona Republike Kosova, tokom obuke biće usmereno da učesnici budu obavešteni o krivičnim delima koja imaju najveći značaja od prvog trenutka kada novo imenovane sudije budu počeli da rade, znaci fokus će biti usmeren na krivična dela koja spadaju u nadležnosti rešavanje predmeta od strane sudije početnika, a poseban naglasak na ona krivična dela koja su češća u praksi. Tokom obuke, učesnici će se upoznati sa nekim krivičnim delima nekih poglavlja odvojeno, elementima krivičnih dela i ko može biti izvršilac krivičnih dela. Takođe će biti upoznati koja krivična dela se vrše s umišljajem i koja iz nehata. Oni će takođe moći da razlikuju elemente krivičnog dela kvalifikovanog oblika u poređenju sa osnovnom kvalifikacijom svakog krivičnog dela koja će biti tretirana. ima će za cilj da se izgradi pristup kombinovanim metodama sa aspekta tumačenja i njihove primene u praksi o konkretnim praktičnim slučajevima. Najvažnija objašnjenja o praktičnim problemima koji se sastoje od opštih problema u primeni normi, počevši od razumevanja specifičnih elemenata kako se oni ispunjavaju u svakom slučaju sa svakim predmetom koji se tretira, konstruišući slučaj na taj način sa prikazom dileme iz prakse da bi se razumelo kako otkloniti te dileme kako ne bi bilo nepravedne primene konkretne norme koja inkriminiše konkretno krivično delo. Posebni deo sadrži neka krivična dela koja su u nadležnosti sudija početnika i takođe će se tretirati sa posebnim naglaskom na krivična dela koja su najočitija u praksi, i to: Krivična dela protiv života i tela, krivična dela protiv slobode i ljudska prava, krivična dela protiv radnih prava, krivična dela protiv seksualnog integriteta, krivična dela protiv braka i porodice, krivična dela protiv javnog zdravlja, krivična dela protiv narkotika, krivična dela protiv privrede, krivična dela protiv imovine , krivična dela protiv životne sredine, životinja, biljaka i kulturnih predmeta, krivična dela protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine, krivična dela protiv oružja, krivična dela protiv opšte sigurnosti u javnom saobraćaju, krivična dela protiv pravosuđa i uprave, krivična dela protiv javnog reda i krivična dela protiv službene dužnosti. **Vreme trajanja: 13 sesija odnosno 39 časa obuke.**

9.2.3 Sajber kriminal

Iskustvo ukazuje da u većini slučajeva sudije i tužioci imaju poteškoća u suočavanju sa novim realnostima sajber sveta. Iz tog razloga, potrebni su posebni naponi za povećanje kapaciteta sudija i tužilaca da bi bili u mogućnosti krivično goniti i suditi slučajeve koji se tiču kibernetičkog kriminala i elektronskih dokaza kroz obuku, umrežavanje i specijalizaciju.

Ovaj pod-modul je osmišljen da omogući sudijama i tužiocima osnovni nivo znanja o kibernetičkom kriminalu i elektronskim dokazima. Kurs će pružiti praktične i pravne informacije o ovoj temi i usredsrediti se na to kako ta pitanja utiču na svakodnevni rad sudija i tužilaca. Sudije i tužioci igraju važnu ulogu u istrazi i suđenju pojedinaca i grupa koji čine zločine. Sa povećanjem broja krivičnih dela koja sadrže elemente kibernetičkog kriminala ili elektronskih dokaza, sve je veća potreba da se sudije i tužioci pravilno obučavaju i razumeju prirodu ovih zločina i takođe da budu u korak sa dostupnim zakonodavstvom i instrumentima međunarodne saradnje za rešavanje ovih problema.

Ovaj pod-modul će sadržati smernice i instrumente međunarodne saradnje, koji se mogu koristiti u istraživanju pitanja sajber-kriminala, uključujući upotrebu 24/7 kontakt tačaka, MLA-a, Aktivnosti sudske saradnje, Platforme pravosudne saradnje, itd.

Trajanje: 4 sesije obuke ili 18 časova obuke.

9.2.4 Vodič za kaznenu politiku

Vodič za kaznenu politiku ima za cilj da omogući primenu metodologije koju je postavio Vrhovni Sud Kosova da bi se postigla pravična svrha sudske odluke kada je u odmeravanje kazne optuženom koji je proglašen krivim za krivično delo za koje se tereti. Kroz ovaj vodič sudije će biti u mogućnosti da primene i odmere okolnosti za izricanje kazne kako bi moglo da se postiču dva glavna načela krivičnog prava koja su takođe obuhvaćena u okviru ustavnih odredbi kao što su ljudska prava i slobode. Prvo načelo koji će se primeniti je načelo zakonitosti, jer će se primenom standardne metodologije otežavajuće i olakšavajuće okolnosti svakog građanina izjednačiti pred zakonom bez standardnog uticaja na primenu okolnosti na različitog optuženog u još nekim drugačijim okolnostima. Drugo načelo koje treba postići biće proporcionalna kazna u krivičnom zakonu izrečena optuženom kada budu proglašen krivim za krivična dela za koja se tereti, dakle standardna metodologija primene okolnosti za izricanje kazne, gde je metodologija uključena u ovom vodiču, primenjivaće se načelo proporcionalnosti kazne u krivičnom zakonu, što je jednom i jedno osnovno ljudsko pravo ugrađeno u Ustav Republike Kosova. Kroz ovaj pod-modul fokus će biti usmeren na primenu mera za odmeravanje kazne na osnovu konkretnih praktičnih slučajeva, takozvanih „Pozitivnih i negativni slučajevi“, gde će se uključiti posebna pojašnjenja o slučaju koje su okolnosti koje dokazuju takvu kaznu kako bi sudska odluka bila zadovoljavajuća kako za sud tako i za stranke, ali i za širu javnost uveravajući svaku stranu da je sud maksimalno bio pažljiv na okolnosti koje su uticale na takvu kaznu. Dileme koje su neprekidno pratile rad mladih sudija, ali ne samo da su trebale postojati polazište gde bi se olakšale olakšavajuće i otežavajuće okolnosti, pa će biti cilj razjasniti primenu početne tačke odmeravanja kazne. Primena otežavajućih okolnosti biće adresirana i omogućiće se udvostručene ocene otežavajućih ili olakšavajućih okolnosti, što bi omogućilo mladim sudijama da eliminišu sumnju u dosledni argument da je takva kazna proporcionalna krivičnom delu, ali bi takođe omogućila da se pravilno primeni načelo zakonitosti, gde će se oni baviti problemima i praktičnim dilemama koje dominiraju pravosudnom sistemu koji trenutno sprovodi uputstva o politici kažnjavanja, uvek u skladu sa načelima svrhe kažnjavanja prema Krivičnom Zakoniku Republike Kosova. Ovaj pod-modul razmotri će: Značaj primene uputstva, otežavajuće okolnosti prilikom odmeravanja kazne, olakšavajuće okolnosti prilikom odmeravanja kazne, početna tačka odmeravanja kazne, mogućnosti primene blaže kazne u skladu sa okolnostima i konkretnim slučajem, a ne dupliranje procene otežavajućih i olakšavajućih okolnosti.

Vreme trajanja: 4 sesije obuke (12 časa obuke).

9.2.5 Odgovornost pravnih lica

Sobzirom na to da je opšti društveni razvoj napredovao na Kosovu i pošto je pravni sistem zemlje definisao sudska zaštitu čak i kada zaštićena dobra su inkriminisana radnjama koja krše pravna lica, gde je zaštita dobara obuhvaćena posebnim zakonom a to je Zakon o prekršajnoj odgovornosti pravnih lica za krivična dela smatra se neophodno potrebnim da novoimenovane sudije imaju saznanja o aspektima pravnog regulisanja krivične odgovornosti pravnih lica za krivična dela, koje je na jedan drugi način regulisano za fizičkih lica. Stoga, ovaj pod-modul ima za cilj da se pozabavi načinom krivične odgovornosti pravnih lica, jer su takve sankcije dijametralno suprotne sankcijama predviđanim Krivičnim Zakonom za fizička lica, ali sa druge

strane, odredbe se odnose na krivičnu odgovornost pravnih lica. i pojma krivičnog zakona, kao što su krivična dela, potrebna zaštita, krajnja potreba itd., čak i pravnim licima kada se protiv njih pokreće krivični postupak. Kosovo je u prošlosti u svom pravnom sistemu imalo pravila koja su definisana kao privredni prestupi, a sada kada se pravna lica mogu koristiti kao pokriće u različitim krivičnim aktivnostima odgovornih lica, usvojen je zakon o odgovornosti pravnih lica za krivična dela, uvek u cilju zaštite dobara za koja krivični zakon teži. Čak i pravna lica iz prakse najčešće dolaze do izražaja kada su inkriminirana u nekim poglavljima krivičnih dela, kao što su krivična dela protiv privrede, krivična dela protiv sprovođenja pravde, krivična dela protiv službene dužnosti, krivična dela iz radnog odnosa, krivična dela protiv životne sredine itd., ali ne isključujući inkriminisane radnje u drugim krivičnim delima, stoga će pristup biti kombinacija saznanja odgovornosti odgovornog lica i načina preuzimanja odgovornosti pravnog lica prema postupcima odgovornog lica. Kao dileme u praksi za koje se cilja da će se rešiti, biće pretpostavljena odgovornost odgovornog lica, s obzirom na to da će zakon o privrednim društvima, ali i drugi zakoni koji omogućavaju organizovanje i osnivanje pravnih lica imati mnoštvo načina funkcionisanja sa ciljem da se odvoji odgovornost odgovornih lica unutar pravnog lica koja su osnovana i registrovana na Kosovu. Koje su vrste sankcija koje se mogu izreći pravnim licima, kako treba da se sprovede postupak, da li je moguće voditi paralelni krivični postupak i kako se vrši kada postoji razlog za odvajanje postupaka odgovornog i pravnog lica? kako se primenjuju opšte odredbe Krivičnog Zakona. Da li Ustav zemlje dozvoljava suđenje i izricanje krivične sankcije na osnovu pretpostavljene odgovornosti i zašto postoji takvo rešenje, primena slučajeva iz prakse.

U ovom pod-modulu razmatrati će se značaj odgovornog lica u zavisnosti od organizovanja pravnog lica, pretpostavljena odgovornost pravnog lica o odgovornosti ovlašćenog odgovornog lica, vrste sankcija i mere obezbeđenja koje se mogu izreći pravnim licima, zastarelost gonjenja, mere i jedinstveni krivični postupak.

Vreme trajanja: 2 sesije (6 časa obuke)

9.3 Zakonik o Krivičnom Postupku Republike Kosova

9.3.1 Pretkrivični postupak

Tokom vođenja krivičnog postupka, često se sprovede nekoliko pred krivične radnje organa koja procesiraju i tokom njihove aktivnosti i radnje koje treba da imaju pravni osnov u odredbama ZKP-a. U cilju da bi ove pred krivične radnje bile zakonite, neophodno je da sudija pretkrivičnog postupka poseduje znanje, i štaviše, neke radnje su povezane sa izdavanjem prethodne dozvole sudija za pretkrivični postupak.

Važno je u ovoj fazi krivičnog postupka činjenica da sudija želi da garantuje pravedni tok suđenja, da bi se moglo odlučiti za lišenje slobode lica protiv kojih još nije započet krivični postupak koji mogu da budu u fazi pritvora ili hapšenja. Takođe, uloga sudija pretkrivičnog postupka vezana je sa pravima oštećene u postupku i drugim aspektima koji su važni za narednu fazu krivičnog postupka.

Tretiranje ove teme je od posebnog značaja imajući u vidu da u ovoj fazi krivičnog postupka može doći do grešaka organa koji se bave njihovim postupanjem i sudija ima ulogu za kontrole da se postupak vodi skladno odredbama ZKP-a.

U ovom modulu razmatrati će se: Uloga sudija pretkrivičnog postupka u ovoj fazi postupka, odlučivanjem radi sprečavanja kršenja odredaba ZKP-a i drugih prava zagarantovanih Ustavom Republike Kosova i EKLJP.

Vreme trajanja: Dve sesije obuke (6 časa obuke).

9.3.2 Uloga sudije u prethodnom postupku

Prema Zakonu o Krivičnom Postupku (ZKP), sudija prethodnog postupka ima važnu ulogu u prethodnom krivičnom postupku. U svakom slučaju, ovaj sudija slučaj vodi od početka krivičnog postupka do faze podizanja optužnice.

Član 23 ZKP predviđa da sudija prethodnog postupka nadgleda krivični postupak tokom faze istrage. S tim u vezi, putem odluka i naloga koje je naredio sudija prethodnog postupka, on nadgleda i kontroliše zakonitost i sprovođenje zakona tokom istrage koje vodi tužilaštvo.

Sudija prethodnog postupka tokom faze istrage nadležan je da odlučuje o merama kojima će se osigurati prisustvo okrivljenog u krivičnom postupku, da naloži pretres lica, stvari i predmeta, da narediti skrivene istražne mere, mogućnost za sprovođenje vanredne istrage, da naloži oduzimanje, zamrzavanje i privremene mere na imovini, kao i da naloži veštačenje koje je u isključivoj nadležnosti suda.

Stoga će se u ovoj obuci fokus usmeriti na ulogu sudije prethodnog postupka, njegove naredbe i odluke u ovoj fazi krivičnog postupka, u pogledu kontrole stvari, lica i predmeta, privremenog oduzimanja i privremenih mera i veštačenje koje se određuje na zahtev tužilaštva, a u ovoj fazi postupka samo sud je nadležan da odredi navedene mere.

U ovom modulu će se razmatrati: Ulogu sudije prethodnog postupka, mogućnost vanredne istrage pretres lica, stvari i predmeta, nalog za veštačenje, sadržaj i vrednost dokazivanja, privremeno oduzimanje / zamrzavanje imovine, privremene mere za očuvanje imovine i stvari i trajno oduzimanje

Vreme trajanja: 5 sesije obuke ili 15 časa obuke.

9.3.3 Skrивene Tehničke Mere Praćenja i Istrage

Zakon o Krivičnom Postupku Kosova (ZKP), da bi stvorio dobru osnovu za istragu počinioca krivičnih dela, pružio je niz sredstava za obezbeđivanje dokaza, između ostalog, uključujući i skrivene tehničke mere praćenja istrage. Ove mere predviđene u ZKP kao takve imaju za cilj da se suprotstave počiniocima teških krivičnih dela, posebno protiv korupcije i organizovanog kriminala, predstavljaju privremeno ograničenje prava garantovanih Ustavom Republike Kosovo i Konvencijom o Ljudskim Pravima. Međutim, ove mere predstavljaju izuzetno važnu i efikasnu priliku za obezbeđenje dokaza u krivičnom postupku.

Zakonik o Krivičnom Postupku definiše vrste skrivenih mera i nadležni organ za njihovo izdavanje ili naređenje. Takođe su definisani uslovi pod kojima se izdaje nalog za te mere, nadležni organ koji treba da podnese zahtev za te mere, sadržaj zahteva, sadržaj naloga za skrivene mere, vreme u kome se ta naredba mora sprovesti, pravni lek (žalba) protiv mere kao i organ koji bi trebalo da razmatra žalbu.

Odredbe ZKP-a takođe postavljaju standarde za prijem prikupljenog materijala putem skrivenih mera. Takođe je zagarantovano pravo osporavanja zakonitosti sudskih naloga i njihovog izvršenja, kao i pravo osporavanja dokaza obezbeđenih prikrivenim skrivenim merama. Pored toga, pravo na naknadu štete regulisano je u slučajevima kada je jedno lice podvrgnuto skrivenim merama, a kasnije se ispostavilo da je naredba i njena primena bila nezakonita.

Stoga u fokusu ove obuke biti vrste skrivenih mera, pravni uslovi i kriterijumi za njihovu primenu, procedura za njihovo izdavanje i prihvatljivost dokaza obezbeđenih putem skrivenih

mera. Tokom obrade modula biće predstavljeni slučajevi iz sudske prakse koji su obrađeni i koji su postali konačni, kombinacija slučaj iz prakse sa zakonskim odredbama, praktični pristup tumačenja zakona ili zakonskih odredbi.

Ovaj pod-modul uključuje: Osnovna načela za naređenje skrivenih mera, Značenje, vrstu i kriterijume ili zakonske uslove za izdavanje takvih mera, Naloga suda, sadržaj i prihvatljivost naloga.

Vreme trajanja: 3 sesije obuke odnosno 9 časa obuke.

9.3.4 Načela, Nadležnosti i Izuzeće Sudije u Krivičnom Postupku

Ovaj pod-modul razmatra će aspekte odredbi koje se primenjuju tokom faze krivičnog postupka, o ovom standardu nastojati će se da se razmatraju i nadležne odredbe kao uopšte u kontekstu praktičnih slučajeva koji će se razraditi.

Načela Postupka – biće tumačene u smislu njihove uloge i važnosti u krivičnom postupku kako one stvaraju jedan formalni proceduralni standard kako bi pomogli samom sudu da dođe do istine i održi kredibilitet samog pravosudnog sistema, jer ona čuvaju i zaštitu ljudskih prava i sloboda u krivičnom postupku.

Nadležnost suda – biće tumačene u međusobnoj povezanosti efikasnosti postupka i legitimnosti i zakonitosti suda koji donosi odluku, odnosno za donošenje zakonite i legitimne odluke suda.

Izuzeće sudije i tužioca - pružiće se mogućnost kandidatima da tačno razumu obavezno i fakultativno izuzeće iz sudskog slučaja u postupku, kao i okolnosti razloga za izuzeće, postupak za izuzeće, zaštita integriteta, postupka u slučaju izuzeća, implikacije etike i integritet sudije u slučaju izuzeća.

Pristup će se graditi potpuno interaktivno s jedinom svrhom boljeg razumevanja zakonskih odredaba i kada se bavi praktičnim slučajem kako ih treba primeniti u kojoj meri i iz kojih razloga.

Tumačenje će biti što je moguće sažetije i što je moguće više kada može da postoji odstupanje od načela postupka, pod kojim okolnostima i iz kojih razloga, koje su faze kontrole i kako kontrolisati nadležnost i kako postupiti. Koje okolnosti izazivaju isključenje i kako te okolnosti treba otkriti da bi se održao integritet sudskog procesa pred javnošću, ali i da bi se izbegla nedoslednost sudije, poseban naglasak biće tretiran u smislu dilema neobaveznih okolnosti koje izazivaju isključenje i kako to treba da bude deluju.

Ovaj pod-modul će se baviti: Načelima Postupka, nadležnosti suda i izuzeće sudija i tužilaca.

Vreme trajanja: 2 sesije obuke ili 6 časa obuke.

9.3.4 Mere da bi se obezbedilo prisustvo okrivljenog u krivičnom postupku

Merama za obezbeđivanje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku kojima se ograničava sloboda kretanje, u cilju uspešnog razvoja krivičnog postupka, Zakon o Krivičnom Postupku predvideo je uslove pod kojima se može utvrditi da je lice učinilo određeno krivično delo za koje postoji opravdan sumnja. Pritvor je najozbiljnija mera u ovom pogledu, a prema međunarodnim instrumentima, ali i prema našem zakonodavstvu, pritvor se mora primeniti samo kad druge alternativne mere ne mogu da postignu cilj ovog poglavlja. Ove mere više puta nisu primenjene u skladu i sa načinom i uslovima predviđanim Zakonom o Krivičnom Postupku, tako da je u našoj praksi uvek teže analizirati i proceniti okolnosti vezane za izricanje

ove mere. U praksi ove mere, a posebno mera pritvora, o kojoj u praksi ima dosta poteškoća da se opravdaju razlozi za određivanje pritvora, jer zakonske odredbe predviđaju da za svaki pravni osnov da postoji konkretno, a ne apstraktno objašnjenje.

Da bi se te dileme približile i rešavale u praksi, novoimenovane sudije, osim materijala, diskusije, predstavljanja slučajeva iz sudske prakse, biće podeljeni i u radne grupe za diskusiju o slučajevima izražavajući svoja mišljenja o rešavanju slučajeva iz prakse.

U ovom modulu razmatrati će se: Poziv, Nalogom za hapšenje; Obećanje okrivljenog da neće napustiti prebivalište, Zabrana približavanja mestu ili određenom licu, Javljanje u policijskoj stanici, jemstvo, kućni pritvor, odvracanje i pritvor.

Vreme trajanja: Jedna sesija obuke (3 časa obuke)

9.3. Državni tužilac, branilac, oštećeni i okrivljeni, stranke u krivičnom postupku.

Pravna maksima „nemo iudex sine actore“ jasno govori da nema suđenja bez subjekata u postupku. Stoga će se u ovom pod-modulu tretirati njihova uloga u krivičnom postupku. Kakva je uloga i obaveze državnog tužioca u krivičnom postupku, ko može biti branilac u krivičnom postupku i koja su njihova prava i obaveze, da li se u našoj praksi poštuje procesni položaj oštećenog u određenom krivičnom slučaju, o tome da li je okrivljeni obavestjen tokom svih faza krivičnog postupka i u kom procesnom položaju je okrivljeni od početka do kraja krivičnog postupka.

Sva ova pitanja i ostale dileme koje se u našoj sudskoj praksi javljaju u ovom pod-modulu biće razmotrene u cilju adekvatne i potpune primene odredaba krivičnog postupka u vezi sa ulogom i položajem strana u krivičnom postupku.

Ovaj pod-modul će tretirati: Nadležnosti i strukturu državnog tužioca, nezavisnost državnog tužioca, obavezu državnog tužioca prema optuženom, dužnosti i nadležnosti državnog tužioca, mesnu nadležnost državnih tužilaca, nadležnost državnih tužilaca. u hitnim slučajevima, odustajanje od krivičnog gonjenja, pravo okrivljenog da ima branioca, kvalifikacije branioca, ograničenja u zastupanju, isključenje branioca, branilac u slučajevima obavezne odbrane, prava oštećene strane, zastupnik oštećenog, okrivljeni kao predmet krivičnog postupka, izjašnjenje okrivljenog kao dokaza, njegova prava i obaveze tokom krivičnog postupka i procesni položaj okrivljenog od podizanja optužnice do kraja sudskog pretresa, odnosno završetka krivičnog postupka pravosnažnom odlukom protiv njega.

Vreme trajanja: 3 sesije obuke (3 časa obuke).

9.3.6 Svedoci i oštećeni u krivičnom postupku

Jedan od važnih dokaza koji služi za dokazivanje činjeničnog stanja na potpun i pravičan način u krivičnom predmetu je svedočenje svedoka i oštećene strane u svojstvu svedoka. Takođe, jednako važno pitanje u krivičnom postupku je i postupanje sa svedocima i oštećenim licima kojima je potrebna zaštita od ozbiljnih pretnji za svedoka ili njegovu porodicu i u ovim slučajevima postoji potreba da se preduzmu mere od svih institucija koje su uključene u krivičnom postupku, kao što su: policija, tužilaštvo i sudovi.

Kroz ovaj modul zamišljeno je da učesnici upoznaju vrste svedoka, razliku između njih, zaštitu i načine ispitivanja svedoka, sastavljanje zapisnika za saslušanje svedoka i slučajeve gde se svedočenje svedoka smatra neprihvatljivim dokazom u krivičnom postupku.

Takođe, deo ovog modula biće posvećen oštećenom, koji može biti ne samo stranka u postupku, već i svedok. U ovom modulu će se obratiti pažnja na prava oštećene strane, kao što su prava na naknadu štete i mnoga druga prava predviđena Zakonikom o Krivičnom Postupku Republike Kosovo.

Vreme trajanje: Tri sesije obuke (3 časa obuke

9.3.7 Početna i druga rasprava

Nakon podizanja optužnice, sudija pojedinac ili predsednik sudskog veća treba da zakaže početnu raspravu, gde će nakon čitanja optužnice optuženi će imati priliku da prizna krivicu ili da se izjasni da nije kriv. Ako okrivljeni bude priznao krivicu, tada sudija pojedinac ili predsednik sudskog veća ima tri mogućnosti: da nastavi sa izricanjem kazne optuženom; da zakaže saslušanje radi dokazivanja neke relevantne činjenice za kaznu ili da raspravu dok ne bude postignut sporazum između optuženog i državnog tužioca. Ako okrivljeni ne prizna krivicu ili ako sudija pojedinac ili predsedavajući sudskog veća rešenjem odbije priznanje krivice, tada tokom početne rasprave sudija pojedinac ili predsednik sudskog veća ima sledeće dve mogućnosti: da zakaže drugu raspravu i to ne ranije od trideset dana nakon početne rasprave i najkasnije četrdeset dana nakon početne rasprave ili da zatraži samo podnošenje prigovora (zahteva) do određenog datuma, koji ne može biti duži od trideset dana od početne rasprave. Ova i mnoga druga pitanja koja se odnose na prvu i drugu raspravu, kao i prigovor protiv dokaza i zahteva zahtevu za odbacivanje optužnice, biće predmet obrade tokom ovog pod-modula.

Takođe, tokom razmatranja ovih tema, novoimenovane sudije moći će da analiziraju mnoge situacije koje mogu doći do izražaja tokom njihovog rada i koje su vezane sa prethodni razmatranjem optužnice, kako sudija treba da postupa u slučajevima u kojima optužnica sadrži značajne nedostatke, kako treba postupiti u slučajevima kada se odluči da o priznanju krivice ili druga pitanja koja se odnose na drugu raspravu, uključujući odluku o protivljenju dokazima i zahtevu za odbacivanje optužnice.

Ovaj modul će razmotriti sledeće teme: Prethodno razmatranje optužnice, početna rasprava, presuda zasnovana na priznanju krivice na početnoj raspravi, prigovor na dokaze i zahtevu za odbacivanje optužnice, druga rasprava i rešenje sudije pojedinca ili predsednika sudskog veća u vezi sa prigovorom na dokaze i zahtevom za odbacivanje optužnice.

Vreme trajanje: 3 sesije obuke (3 časa obuke).

9.3.8 Sudski pretres

Sudski pretres smatra se najvažnijom fazom krivičnog postupka, gde se celokupna aktivnost sudskog pretresa sumira na: početak sudskog pretresa i izjašnjavanje optuženog, prezentiranje (predstavljanje) dokaza i završna reč stranaka. Međutim, treba napomenuti da ako se optuženi izjasni da je kriv, nakon početka sudskog pretresa i izjave optuženog, prelazi se na završnu reč stranaka. Da bi se suđenje odvijalo uspešno i bez ometanja, potrebno je obaviti određene pripreme od sudije pojedinca ili predsednika sudskog veća. Ove pripreme se odnose kako na zakazivanje sudskog pretresa, tako i na druge pripremne radnje. Sudija pojedinac ili predsednik sudskog veća vode sudski pretres, vodi računa o sveobuhvatnom i pravičnom ispitivanju slučaja u skladu sa izvođenjem dokaza, kako je predviđeno ZKP, i odlučuje o predlozima strana. Ova i mnoga druga pitanja vezana za suđenje biće predmet obrade tokom ovog pod-modula.

Konkretno, novoimenovane sudije će imati priliku da razmatraju sva pitanja sa kojima se mogu suočavati tokom njihove sudske prakse a koja se odnose na pripremu sudske pretresa, javnost sudske pretresa, sprovođenje sudske pretresa, preduslove za održavanje sudske pretresa, odlaganje, prekid i rokove završetka sudske pretresa, zapisnik sa sudske pretresa, tok sudske pretresa, itd.

Ovaj modul će tretirati : pripremu sudske pretresa, javnost sudske pretresa, sprovođenje sudske pretresa, čitanje optužnice i izjašnjavanje optuženog, tok sudske pretresa, kao i zapisnik sa sudske pretresa i sednica za savetovanje i glasanje .

Vreme trajanje: 6 sesija obuke ili 18 časa obuke.

9.3.9 Troškovi postupka i imovinsko pravni zahtev

U bilo kojem krivičnom postupku koji je pokrenut i okončan prema okrivljenom, bez obzira forme u kojem će biti završen, istom odlukom treba odlučivati i o troškovima krivičnog postupka i o imovinsko pravnom zahtevu. Međutim, u sudskoj praksi ne retko se javljaju situacija kada se o troškovima krivičnog postupka ne može odlučiti odgovarajućom presudom, ali o tome se odlučuje posebnom odlukom čim se obezbede potrebni podaci za obračun troškova krivičnog postupka. I kada se radi o imovinsko-pravnom zahtevu u krivičnom postupku ne retko njihova vrednost i visina često se mogu tačno utvrditi, pa se oštećena strana upućuje da svoj zahtev ostvari u parničnom postupku. Odluka i relevantna obrazloženja u vezi sa poništavanjem određenih pravnih radnji ostaju posebno izazovna. Stoga će se razmatrati sva pitanja i druge dileme koje se pojavljuju u našoj sudskoj praksi u ovom pod-modulu radi ispravnog i potpunog sprovođenja odredaba krivičnog postupka u pogledu troškova krivičnog postupka i imovinsko-pravnih zahteva.

Da bi se pristupilo ovim dilemama i iste rešavale u praksi, novoimenovane sudije će pored prezentacije materijala za obuku takođe moći da iskažu svoja iskustva tokom njihove prakse i kako da te dileme reše. Takođe, i preko hipotetičkih slučajeva pružiće se im mogućnost da svoje znanje prošire na taj način na koji izražavaju svoja razmišljanja o tome kako bi pristupili razmatranju slučaja u praksi

Ovaj pod-modul će razmatrati: vrstu troškova krivičnog postupka, odluku o troškovima krivičnog postupka, plaćanje troškova od strane lica koja ih je prouzrokovala, kompenzaciju i potrebne troškove branioca ili ovlašćenog zastupnika , pravila o troškovima, imovinsko-pravni zahtevi, ovlašćena lica za podnošenje predloga za realizaciju zakonskog imovinskog zahteva, podnošenje, povlačenje i odustajanje od predloga za realizaciju pravnog imovinskog zahteva, preispitivanje i odlučivanje o predlogu za realizaciju imovinsko-pravnog zahteva, poništenje određene pravne radnje, izmena pravosnažne presude u vezi sa imovinsko-pravnim zahtevom, privremene mere za obezbeđenje imovinsko-pravnog zahteva, vraćanje imovine oštećene strane i mere za privremeno obezbeđivanje pravno-imovinskog zahteva upućenog protiv trećih lica.

Vreme trajanje: Jedna sesija obuke ili 3 časa obuke .

9.3.10 Postupak po pravnim lekovima

Budući da Zakonom o Krivičnom Postupku predviđena su redovni i vanredni pravni lekovi, i s obzirom da je pod-modul izgrađen za sudije početnike, smatramo da će redovni pravni lekovi suštinski tretirati u ovom pod-modulu, dok će se vanredni pravni lekovi razmatrati

samo kada se odnose na odluke kada je to potrebno sudijama početnicima u vezi sa njihovim radom. Fokus će biti na žalbu, odnosno prigovor u krivičnom postupku. Takođe, sadržajni elementi pravnih sredstava biće tretirani u skladu sa odredbama krivičnog postupka da bi se tačno sa praktične tačke gledišta sudije znale šta takva pravna sredstva treba da sadrže u svojoj suštini, ali imajući kao osnovu i formu budući da proceduralni aspekt u suštini zahteva i formalni aspekt. Pristup ovom pod-modulu biće izgrađen u smislu osnovne kategorizacije pravnih sredstava, i to u žalbi i prigovoru, pravni osnov i razlozi pokretanja ovih sredstava, način njihovog odlučivanja i ko je nadležan da odlučuje.

Ovaj pod-modul imaće za cilj da eliminiše dileme istakavši sadržaj odluka i presuda koje potencijalno imaju osnova za pobijanje, dakle kombinujući tako praktični aspekt presuda ili rešenja i pravnih sredstava koji bi potencijalno mogli da pobijaju takvu sudsku odluku. Pridaće se značaja nekim aspektima nadležnosti za odlučivanje, kao što može biti osnova člana 98. stav 5. Zakonika o krivičnom postupku koji na neki način stvara dvosmislenost nadležnosti, a pravna osnova za pobijanje rešenje biće protumačena kada se rešenjem tvrdi da su povređena ustavna prava, tj. kakvu kategorizaciju prava treba razmotriti, zatim smisao različitih rokova za žalbu na rešenje. Takođe će biti razmotreni neki aspekti dilema koji se odnose na vanredna pravna sredstva, a za koje treba da odluči prvostepeni sud pozivajući se na član 434. Nastojaće se rešiti dileme u vezi sa odlučivanjem pretresenog veća ili drugostepenog suda. Ovaj pod-modul je posvećen : prigovorima, žalbama i vanrednim pravnim lekovima.

Vreme trajanje: 3 sesije obuka ili 9 časa obuke.

9.3.11 Presuda i vrste presuda

Ovaj pod-modul ima za cilj da novoimenovane sudije svate ulogu i značaj presude prema standardima predviđanim Zakonom o Krivičnom Postupku. Biće razjašnjeno koje su vrste presude, koji su sastavni delovi presude i tehnički aspekti. Takođe će od posebnog značaja biti izgradnja presude u zavisnosti od njene vrste kako bi imala stabilnu i jasnu strukturu za svaku stranu, a posebno važnost uključivanja u presudu materijalnih i proceduralnih aspekata krivičnog slučaja i da je razumljiva sa logičkog i hronološkog aspekta.

Ovaj pod-modul će razmatrati specifičnosti osuđujuće, oslobađajuće i odbijajuće presude i pravni osnov za opstanak ovih presuda. Pristup ovom pod-modulu biće izgrađen na takav način gde će novoimenovane sudije biti spremne u trenutku kada započnu raditi kao sudije na izradi presude sa svim njenim delovima, a to će se postići na osnovu proceduralnih odredbi i materijalnih odredbi gde će ostvariti na osnovu praktičnih slučajeva. Fokus će biti usmeren na delove dispozitiva, činjenice da u praksi postoje mnoge presude koje imaju osnovne nedostatke u najvećem delu presude, a to je dispozitiv presude. Biće obrađeni i aspekti sadržaja obrazloženja u odnosu na deo dispozitiva kako bi se ispunio zakonski uslov za sadržaj presude i istovremeno dao odgovor unutar presude na tvrdnje strana u postupku, načinu zakonskih rešenja o konkretnom slučaju. Ovaj pod-modul će se baviti osuđujućom presudom, oslobađajućom presudom sa svim pravnim pod osnovama i odbijajućom presudom sa svim pravnim pod osnovama

Vreme trajanja : 3 sesije obuke ili 9 časa obuke

9.3.12 Krivični postupak protiv počinitelaca sa mentalnim poremećajima

Krivični postupak koji uključuje počinioce sa mentalnim poremećajima poseban je postupak prema Zakonu o krivičnom Postupku Kosova. Ovaj posebni krivični postupak se primenjuje u slučajevima kada je izvršilac krivičnog dela u vreme izvršenja krivičnog dela patio od

mentalnih poremećaja trajnog ili privremenog karaktera, koji su rezultirali suštinskim smanjenjem njegovih mentalnih sposobnosti ili potpune nesposobnosti (neodgovornosti). Takođe, ova vrsta postupka primenjuje se u slučajevima kada su kod počinioca krivičnog dela, psihički poremećaji, privremene ili trajne mentalne bolesti nastale tokom krivičnog postupka ili tokom suđenja.

Važno je istaći da se kao u redovnom krivičnom postupku, i u ovaj poseban postupak moraju primeniti opšta načela pravde koja su zagantovana Zakonom o krivičnom postupku Kosova. Jednom rečju, ovaj se krivični postupak razlikuje od redovnog postupka po svom sadržaju, načinu pokretanja krivičnog postupka, odvijanju postupka, njegovom okončanju i konačnim sudskim odlukama..

Stoga u ovom pod-modulu fokus će biti usmeren na: Psihijatrijski pregled, mentalnu nesposobnost i smanjene sposobnosti, rešenje o nesposobnosti da se podvrgne suđenju, pritvor za lica sa mentalnim poremećajima, vrsta obaveznih mera tretmana, krivični postupak i izricanje obaveznih mera lečenja i praćenje sprovođenja mera psihijatrijskog lečenja.

Vreme trajanja : 4 sesije obuke ili 12 časa obuke.

9.3.13 Poseban postupak shodno ZKPK

Posebni postupci prema Zakoniku o krivičnom postupku razlikuju se od redovnih krivičnih postupaka, pa kao takvi zahtevaju dodatnu pažnju stručnjaka koji primenjuju ove postupke, posebno za novoimenovane sudije.

Ovaj modul će se baviti sa postupcima koji se odnose na izdavanje kaznenog naloga, izricanje sudskog ukora, postupak protiv lica koja su učinila krivično delo pod dejstvom alkohola ili droge, počinioca krivičnih dela sa mentalnim poremećajima, ukidanje alternativnih kazni, odluku o brisanju kazne iz kaznene evidencije osuđenih, nadoknadi štete, rehabilitaciji i ostvarivanju ostalih prava osuđenih ili nepravedno uhapšenih lica, i postupak izdavanja poziva i javnih saopštenja.

Vreme trajanja: 3 sesije obuke (12 časa obuke).

9.3.14 Dokazi u krivičnom postupku

Ovaj proces sam po sebi obuhvata niz pitanja koja kasnije određuju čitav tok krivičnog slučaja i njegovu suštinu. Tokom krivičnog postupka, strane mogu da podnesu svoje dokaze, koje sud u otvorenom i transparentnom postupku iste izvodi gde će preko tih dokaza želi da dokaze sporne činjenice od presudne važnosti od kojih zavisi i okončanje konkretnog slučaja.

U principu, stranke imaju pravo da predoče svoje dokaze sudu do određene faze postupka, kako bi proverile činjenice za koje smatraju da su važnije za proces. Po službenoj dužnosti ili na predlog stranaka i sud može do kraja glavnog pretresa da izvede dokaze. U ovoj obuci fokus će biti usmeren dokaznom postupku, dokazima i njihovoj vrsti, dokaznim sredstvima, uzimanju dokaza u prethodnom postupku, kao i opštim pravilima za izvođenje dokaza i procene njihove dokazne moći zakonitosti i prihvatljivosti dokaza. Sadržaj ovog pod-modula zasnivaće se na: Izvor dokaza, klasifikaciji dokaza; pribavljanje i obezbeđivanje dokaza, zakonitost dokaza i prihvatljivost dokaza.

Vreme trajanja: 4 sesije obuke ili 12 časa obuke.

9.3.15 Alternativni postupak

Poglavlje XIV ZKP-a uređuje neke alternativne postupke za rešavanje krivičnih predmeta. U ovim postupcima aspekt radnji je regulisan u slučaju primene alternativnog postupaka, a njihova karakteristika je oslanjanje na načelo oportuniteta koje isključuje načelo zakonitosti. Alternativni postupci važni su zbog toga što su predviđeni važećim zakonodavstvom i u slučaju njihovog rešavanja omogućavaju strankama u postupku da budu direktno uključene u njihovu primenu i na taj način se izbegavaju dugotrajni postupci kroz redovne sudske postupke. Razmatranje ove teme za novo imenovane sudije biće veoma korisno tokom njihovog rada, jer će se primenom alternativnih postupaka povećati produktivnost njihovog učinka i takođe biti korisno za stranke u postupku za rešavanje predmeta što pre. Iako je uključivanje sudija u alternativne postupke u kasnijoj fazi, sudije i dalje imaju važnu ulogu u donošenju konačnih odluka u vezi sa sporazumima između strana u postupku i koja će se uloga rešavati kroz obuke koje su predviđene za održavanje. Poseban fokus obuke biće važnost primene alternativnog postupka i uloga sudije u primeni postupka posredovanja i sporazuma o priznanju krivice. Ovaj modul biće usmeren o važnošću alternativnih postupaka i njihova primena i uloge sudije u postupanju u slučajevima u alternativnim postupcima, posredovanju i sporazumu o priznanju krivice u prizmi sudije.

Vreme trajanja: Četiri sesije obuke (12 časa obuke).

9.4 Građansko, upravno i privredno pravo

9.4.1 Građansko pravo

Pod modulom "Građansko Pravo" dizajnirano je na način da uključuje savremeno tretiranje načela građanskog prava uopšte, kao osnovu za sve ostale delove građanskog prava. U tom smislu, ovom pod-modulu je data posebna važnost, jer se pored načela građanskog prava kao osnove za sve ostale delove građanskog prava, razmatra i ostale izvore građanskog prava; građansko-pravni odnosi; klasifikacija subjektivnih građanskih prava; pravni poslovi i njihova izmena; zastupanje i ništavost pravnih poslova. Teme koje su obuhvaćene u ovom pod-modulu su osnova za procenu i tumačenje pravnih situacija iz bilo kog dela građanskog prava i pomažu novoimenovanim sudijama da imaju profesionalne procene za tumačenje i primenu objektivnog prava o svakom predmetu koji će biti predmet rasprave u sudu.

Ovaj pod-modul adresira sva osnovna pitanja koja nisu obuhvaćena radi razmatranja u ostalim pod modulima iz Građanskog prava, ali osiguravajući da je međusobno povezivanje pod-modula u Građanskom Pravu je u punoj harmoniji sa svakim pod modulom i služi kao osnova svakog pod modulom. Svi pod-moduli iz Građanskog prava su skladna i jedinstvena celina, te na taj način dopunjuju sve grane Građanskog prava.

Pod-modul je osmišljen tako da bude razvijen u interaktivnom okruženju za diskusiju tako da nova znanja direktno objedinjuju znanje o osnovnim načelima građanskog prava. Važan deo suočavanja sa izazovima je suočavanje učesnika sa zadacima / primerima praktičnih slučajeva koji uključuju činjenično stanje predmeta zahtevajući da prezentira svoje stavove za jedan analitički postupak za utvrđivanje činjeničnog stanja o konkretnom slučaju. U ovom pod-modulu biće razmatrano: Načela i izvori građanskog prava, građanski pravni odnosi i klasifikacija subjektivnih građanskih prava, pravni poslovi, njihova izmena i podjela pravnih poslova, kao i zastupanje i ništavost pravnih poslova,

Vreme trajanja: Četiri sesije obuke (12 časa obuke).

9.4.2 Parnični postupak -prvi deo

Parnični postupak je deo pozitivnog prava i kao takav uključuje sva pravna pravila prema kojima se vrši zaštita i ostvarivanje subjektivnih građanskih prava u vezi sa pravno-građanskim odnosima. U tom smislu, u okviru programa početne obuke, parnični postupak, odnosno u okviru modula građansko pravo, predstavlja važan deo nastavnog plana i programa za razvoj i izgradnju kapaciteta i uopšte pravosudnih veština mladih sudija. Ovaj pod-modul osmišljen da bi predstavio način kako odredbe Zakona o parničnom postupku treba primeniti u sudskoj praksi. Dakle, važan deo su praktični slučajevi koji su podržani jednom jedinstvenom sudskom praksom.

Ovaj pod-modul predstavljen je kontinuiranim pozivanjem na sudsku praksu o izazovima jedinstvene primene Zakona o parničnom postupku, kao garanciju zakonitosti sudskog postupka i unapređenja standarda za pravično i razumno presuđivanje. Pod-modula je dizajniran da bi se razvijao u interaktivnom okruženju slučajeva iz prakse i vežbi, a uključuje i dve odvojene sesije za sudsku praksu i znači da trener mora predstaviti odabranu praksu za sva prethodno razmatrana pitanja, zahvaljujući pažljivom istraživanju i zasnovanosti na relevantnom materijalu iz prakse sudova višeg nivoa.

Pod-modul će razmatrati: Načela parničnog postupka, opšta razmatranja o nadležnosti, uredan sastav suda i izuzeće sudije, stranke u parničnom postupku, podnesci i dostavljanje spisa, ročišta, rokovi i vraćanje na pređašnje stanje, okončanje postupka odlukom suda, vrste presuda prema ZPP-u, redovni pravni lekovi, vanredni pravni lekovi i sudska praksa o pitanjima iz parničnog postupka.

Vreme trajanja: 12 sesije obuke (36 časa obuke)

9.4.3 Parnični postupak – drugi deo

Pod-modul parnični postupak - drugi deo je važan deo nastavnog plana i programa za razvoj i izgradnju kapaciteta i uopšte veština mladih sudija.

Parnični postupak - drugi deo sadrži zakonske odredbe koje regulišu tekuća pitanja postupka pred prvostepenim sudom i ona pre podnošenja tužbe sudu, sudskog spora, učešća treće strane u sporu - postupak, pripremno ročište i sudsko mirenje rasprave za glavno ročište itd. Ovaj pod-modul predstavljen je stalnim pozivanjem na sudsku praksu o izazovima jedinstvene primene Zakona o Parničnom Postupku, kao garancija zakonitosti sudskog postupka i unapređenje standarda za pravično suđenje u razumnom roku.

Važan deo suočavanja sa izazovima je pojedinačno suočavanje učesnika sa zadacima primerima (praktični slučajevi koji uključuju činjenično stanje slučaja) koji traže iznošenje svojih stavova u analitičkom procesu radi faktičke i pravne osnove slučaja.

Teme koje će biti razmatrane u okviru ovog pod-modula su: podnošenje tužbe pred prvostepenim sudom, prethodno razmatranje tužbe i odgovor na tužbu, zajednički postupak i učešće trećih lica u suđenju, pripremno ročište i sudsko pomirenje sednica za glavnu raspravu, dokazi i izvođenje dokaza, svedoci, veštaci i stranke, obezbeđivanje zahteva, prekid i obustava postupka, poseban parnični postupak, kao i dve sudske simulacije pripremnog ročišta i glavne rasprave.

Vreme trajanja: 12 sesije obuke (36 časa obuke).

9.4.4 Vanparnični postupak

Vanparnični postupak je deo pozitivnog prava i kao takav uključuje sva pravna pravila koja regulišu strukturu vanparničnog postupka, položaj i ulogu subjekata u vanparničnom postupku, njihove proceduralne aktivnosti i međusobne odnose između njih. Međusobna povezanost vanparničnog postupka sa parničnim postupkom je dobra jer vanparnični postupak koristi odredbe parničnog postupka, ali i nalaže da se u nekim slučajevima pitanja vanparničnog postupka pokreću u parničnom postupku ovoj logici, pod modul vanparničnog postupka, deo je jedne celine koja čini parnični postupak i predstavlja kao neophodan sadržaj programa početne obuke. Pored toga, vanparnični postupak sadrži brojne vrste postupaka, kako zakonskih, tako i imovinskih, a samim tim sadrži i mnoge specifičnosti koje su razmotrene u ovom pod-modulu.

Ovaj pod-modul je konceptiran tako da predstavlja kako se odredbe Zakona o Vanparničnom Postupku trebaju primeniti u praksi, čiji značajan deo zauzimaju praktični slučajevi koji su podržani jedinstvenom praksom vanparničnog postupka.

Pod-modul će obuhvatati: Opšte odredbe Zakona o Vanparničnom Postupku, regulisanja ličnog i porodičnog statusa, regulisanje imovinskih odnosa, izrade odluke u vanparničnom postupku i pravni lekovi.

Vreme trajanja: 4 sesije obuke (12 časa obuke).

9.4.5 Izvršni postupak

Izvršni postupak je postupak koji garantuje prinudno sprovođenje izvršenja po odlukama suda i drugih izvršnih naslova, tako da broj izvršenih predmeta je izuzetno velik, što samo po sebi opravdava potrebu da se ovaj pod -modul uključi u nastavni plan i program početne obuke za novo imenovane sudije.

Modul sadrži najosnovnija pitanja izvršnog postupka, kako u slučajevima kada postupak pokrene privatni izvršitelj, tako i u slučajevima kada se postupak pokreće od strane suda, ne isključujući pitanja vezana za sprovođenje izvršenja i postupak po žalbi. Ovaj pod-modul je dizajniran da predstavi način kako se odredbe Zakona o Izvršnom Postupku trebaju primeniti u praksi, pa su važni deo ovog pod-modula, stoga praktični slučajevi uključeni a koji podržavaju jednu jedinstvenu praksu izvršenja.

Pod-modul „Izvršni Postupak“ predstavljen je stalnim upućivanjem u praksi izazovima jedinstvene primene Zakona o Izvršnom Postupku, kao garancije zakonitosti izvršnog postupka za prava poverilaca i zaštite dužnika od pogrešnih postupanja izvršenja. Ovaj modul je dizajniran tako da bude razvijen u interaktivnom okruženju diskusije i praktičnih vežbi.

Iniciranje izvršnog postupka, nadležnosti i odluke izvršnog organa, pravni osnov za određivanje izvršenja, sredstva, predmet i sprovođenje izvršenja, redovna i vanredna sredstva u izvršnom postupku, postupak vraćanje radnika na poslu i postupak za prihvatanje i davanje deteta.

Vreme trajanja: 4 sesije obuke (12 časa obuke).

9.4.6 Upravno pravo

Ovaj modul će uključivati Opšti Upravni Postupak, kao i Postupak u Upravnom Sporu.

Upravno pravo definisano je kao skup odredbi koja regulišu aktivnosti upravnih organa, drugih državnih organa i organizacija koje vrše javna ovlašćenja, gde u upravnim stvarima direktno se sprovode odredbe, odlučuju o pravima i obavezama pojedinaca ili pravnih lica i drugih strana. Iz ovog proizilazi da ove odredbe regulišu oblik aktivnosti organa uprave u vezi sa donošenjem upravnih akata. Zakon o opštem upravnom postupku ne sadrži samo osnovna načela, već i pravne institute i proceduralna pravna pravila koja obezbeđuju zakonitost i objektivnost rada i odlučivanja, zaštitu subjektivnih prava stranaka i podstiče racionalizaciju i ekonomičnost postupka i istovremeno ometa samovolje upravnog organa koji vodi ovaj postupak.

Upravni spor – je sudski postupak koji vodi sudstvo uključujući tri instance na sudovima, a istovremeno pored ispitivanja zakonitosti odluka upravnih organa gde se postupak vodi putem tužbe koju su nezadovoljne stranke podnele protiv jedne konačne odluke u upravnom postupku istovremeno je postupak koji služi i kao instrument za kontrolu rada organa uprave tokom odluke o zahtevima strana u slučaju preispitivanja zahteva do donošenja odluke, gde se u ovom postupku ocenjuje se zakonitost upravnih akata, što takođe daje značaj posebnoj instituciji Upravnog spora, kao garancija u ostvarivanju prava i interesa građana u jednom posebnom postupku i od strane nezavisnog sudskog organa i sudskog postupka.

U ovom modulu razmotriti će se sve dileme sa kojima smo se mi kao sudija suočili tokom našeg dugogodišnjeg rada u slučajevima koji su rešeni u praksi, poput onih koji se odnose na opšti upravni postupak koji se vodi pred upravnim organom i postupak koji se sprovodi na sudu u upravnom sporu, a svaka dilema koju su sudije postavile tokom treninga takođe će biti razmotrena i razjašnjena.

Ovaj modul u svom sadržaju razmotriti će se: Subjekti upravnog postupka, nadležnosti upravnog postupka i administrativna pomoć, zahtev i njegovo podnošenje, pokretanje upravnog postupka, rokovi i završetak upravnog postupka, upravni akt, poništenje i ukidanje, propisivanje i izvršenje upravnog akta, upravni pravni lekovi, načela Zakona o Upravnom Sporu, nadležnosti, strane i upravni spor, stranke i nadležnosti u postupku upravnog spora, pokretanje postupka upravnog spora, glavni pregled u upravnom sporu i meritorna odluka, presuda i odluka u postupku i upravnom sporu, pravni lekovi i izvršenje presude

Vreme trajanja: 10 sesija (30 časa obuke).

9.4.7 Obligaciono pravo

Ovom pod-modulu je pridata odgovarajuća važnost zbog velikog obima građanskih pravnih odnosa koji podležu regulisanju Zakonom o Obligacionim Odnosima, ali i zbog činjenice da u sudskoj praksi prema statistici postoji relativno veliki broj sudskih predmeta upravo iz ove oblasti. Teme obuhvaćene u ovom pod-modulu odnose se na materijalne izvore prava o obligacionim odnosima kao osnov za stvaranje ugovornih i van ugovornih građanskopravnih odnosa, kao i pravne efekte, odnosno pravnih posledica koje proizilaze iz ovih građansko pravnih odnosa.

Ovaj pod-modul upućuje sva osnovna pitanja koja su uključena / regulisana u Zakonu o Obligacionim odnosima, posvećujući posebnu pažnju sudskoj praksi koja postoji u slučajevima koji se mogu zasnivati na Zakonu o Obligacionim Odnosima.

Prezentiranje tema vršiće se predstavljanjem jednog ili više slučajeva iz prakse koji su direktno vezani sa temom o kojima bi trebalo da se govori u relevantnoj sesiji. Za prezentiranje slučaja, trener mora da vodi računa o činjeničnim i pravnim aspektima slučaja, da postavi neka pitanja / dileme o kojima će se rasprava odvijati.

Načela, karakteristike i klasifikaciji obaveza, ugovor kao izvor obaveza, poništenje i raskid ugovora, odgovornosti za štetu i vrste štete, nadoknada štete, neosnovano obogaćenje, obavljanje tuđih poslova bez naručivanja i izražavanje jedno strane volje, zastarelost, stvarna i lična sredstva za osiguranje izvršenja potraživanja, zelenaši ugovori, prekomerno oštećenje i kamate, ugovor o doživotnom zadržavanju, kupoprodajni ugovori i ugovori o zakupu.

Vreme trajanja: 10 sesije ili 30 časa obuke.

9.4.8 Privredno pravo

Modul razrađuje sadržaj predmeta „Privrednog Prava“ koji uglavnom uključuje ono što se naziva komercijalno pravo, uključujući pravni položaj privrednih subjekata. Ovo je složena pravna grana koja se bavi pravnim položajem privrednih subjekata i njihovim legalnim poslovanjem na tržištu.

Potreba Kosova za brzim i održivim privrednim razvojem pokazala je potrebu za većom posvećenošću zakonskim regulativima u ovoj oblasti, pa su institucije Republike Kosova u koordinaciji sa zainteresovanim stranama i relevantnim međunarodnim institucijama preduzele niz mera u pravcu razvoja i primene privrednog zakonodavstva koje omogućava održivi privredni razvoj.

Uprkos donošenju odgovarajućeg zakonodavstva, primena ovog zakonodavstva predstavlja izazov kako za preduzeća, tako i za privrednike, kao i za one koji primenjuju profesiju prava i pravosudnog sistema. Nakon ovih tekućih napora, broj komercijalnih i privrednih zakona se već sprovodi na Kosovu. Ali, pored ovih zakona koji su na snazi i koji su objavljeni u Službenom Listu Republike Kosova, u privrednom pravu se primenjuju i međunarodni instrumenti kao što su: Konvencija Ujedinjenih Nacija o Ugovorima za Međunarodnu Prodaju Robe (CISG), Konvencija iz 1958. godine New York za Priznavanje i Sprovođenje Odluka o Stranim Arbitražama, Pariska Konvencija o Zaštiti Industrijske Svojine (20. marta 1883.) - Svetska Organizacija za Industrijsku Svojину, Sporazum o putovanju (Svetska trgovinska organizacija) i drugi međunarodni instrumenti za koje pravници koji se bave ovom oblašću moraju imati dovoljno znanja.

Modul Privredno Pravo ima za cilj da pomogne sudijama u izgradnji njihove profesionalne sposobnosti u oblasti privrednog prava. Ovaj modul će biti razvijen interaktivnim metodama u cilju uključivanja što većeg broja učesnika kako bi se direktno pomoglo praktičnoj primeni pravnog znanja i razvoju analitičkih veština kod sudija. Pored teorijskih uputstava koja će se dati uopšteno, u praktičnim sesijama će se takođe raspravljati o praktičnim predmetima za razumevanje specifičnosti složenih slučajeva i načina za njihovo rešavanje.

Ovaj pod-modul će razmatrati: trgovačka društva, ugovore u privredi, bankarstva i osiguranja, kreditne ugovore, ugovorima o osiguranju - kompenzacija za štetu i regresiju, ugovore o izgradnji, efekat raskida ugovora, pravo intelektualne svojine - autorska pravo i zaštitne znakove, stečaj i alternativno rešavanje sporova - arbitraža.

Vreme trajanja: 9 sesije obuke ili 27 časa obuke.

9.4.9 Pravo svojine i druga srodna prava

Imovinska pitanja u našoj zemlji privlače širok spektar pitanja, od pravne do sudske prakse i izazova sa kojima se suočavaju sudovi. S obzirom na važnost pravnih imovinskih odnosa ne

samo za građane već i za samu državu, već i zbog složenosti i izazova ove oblasti, ovom je pod-modulu pridavano odgovarajuće značenje u nastavnom programu početnog programa.

Sudska praksa, koja bi trebala da bude deo ovog pod-modula, nezamenljiv je izvor ne samo za razjašnjavanje ideja o centralnim institucijama, već i za razumevanje načina postupanja i postojeće sudske prakse u celini zbog nejasnoća, dilema ili čak i pravnih nedostataka. Ovaj pod-modul upućuje sva osnovna pitanja koja su uključena / regulisana u Zakonu o Svojini i Drugim Srodni, posvećujući posebnu pažnju sudskoj praksi koja postoji za slučajeve ove prirode. Ovaj modul je osmišljen tako da bude razvijen u okruženju interaktivne diskusije i slučajeva iz prakse i vežbi. U pod-modulu razmatrati će se sledeće teme: Pravo svojine, suvlasništvo i zajednička svojina, načini sticanja prava svojine - Derivativno i originerno sticanje prava svojine, sudska zaštita prava svojine, i pravo svojine na tuđim stvarima, potvrđivanje, osnivanje i prestanak prava službenosti, posedovanje i zaštita posedovanja, zaloga, hipoteka, pravo preče kupovine, teret nepokretnosti i pravo gradnje (Superficies).

Vreme trajanja: 7 sesije obuke ili 21 časa obuke.

9.4.10 Nasledno pravo

Pod-modul „Nasledno Pravo“ obuhvata najosnovnija pitanja u okviru naslednog prava, koji obuhvata celokupnost zakonskih odredbi koje regulišu nasledne odnose u vezi sa prenosom imovine od ostavioca na druga lica koja se nazivaju naslednicima.

U 2019. godini došlo je do nekih izmena u Zakonu o Nasleđivanju u pogledu nadležnosti organa za raspravljanje pitanja nasleđivanja, ali je istovremeno sudska praksa prepoznala njegov razvoj u raspravljanju slučajeva iz naslednih odnosa koji će biti rešeni u okviru ovog pod modula.

Pitanja vezana za nasleđivanje, imaju svoju složenost i kao postupak za raspravljanje zaostavštine, ali i kao pravo koje se u svakodnevnom životu suočava sa njegovim poricanjem. Pravne posledice problema u odnosima nasleđivanja u mnogim slučajevima moraju se utvrditi odlukom suda, što zahteva posvećenost i profesionalizam na najvišem nivou kako bi se sud morao pozabaviti, tako da ovaj pod modul ima svoju važnost kao deo nastavnog programa u početnom programu obuke.

Modul će poslužiti kao dobra osnova za pružanje znanja mladim sudijama koji će se u svom radu suočiti sa raznim pitanjima iz naslednih odnosa, a takođe se oslanja na pravne koncepte zakona o nasleđivanju koji obogaćuju standardima iz sudske prakse o pitanjima ove prirode koji su izuzetno važni u slučajevima uskraćivanja nasledstva, povredu nužnog dela itd. Teme obuhvaćene u ovom modulu su pažljivo izabrane od najvažnijih i najaktuelnijih pitanja. Sudska praksa, koja treba da bude deo ovog pod-modula, nezamenljiv je izvor ne samo za razjašnjenje načina primene zakonskih odredaba, već i za priznavanje standarda razvijenih u ovoj oblasti. Ovaj pod-modul će razmotriti sledeća pitanja: Zakonsko nasleđivanje i nasledni redovi testamentarno nasleđivanja, nužni deo, povreda nužnog dela, nedostojnost za nasleđivanjem, i isključenje iz nasleđivanja, te prelazak nasledne imovine na naslednike.

Vreme trajanja: 4 sesije obuke ili 12 časa obuke.

9.4.11 Radno pravo

Radni odnosi su prolazili kroz mnoga dešavanja i promene kako u pravnom smislu tako i u sudskoj praksi, dok je broj sudskih slučajeva izuzetno visok, što diktira potrebu da ovaj pod-modul bude deo nastavnog plana i programa u programu početne obuke.

Modul će poslužiti kao dobra osnova za pružanje znanja mladim sudijama koji će se u svom radu suočiti sa različitim pitanjima iz radnih odnosa. Ovaj modul zasnovan je na zakonskim

konceptima regulacije radnih odnosa, a obogaćen je standardima sudske prakse po pitanjima ove prirode.

Ovaj pod-modul upućuje sva osnovna pitanja koja su obuhvaćena / regulisana Zakonom o Radu i Zakonom o Državnim Službenicima, kao i neka pitanja za zaštitu i nadoknadu štete na radu, takođe će se usredsrediti na pitanje nadležnosti sudske zaštite s obzirom da je zaposleni državni službenik ili zaposlen po zakonu o radu. Sudska praksa koja bi trebalo da bude deo ovog pod-modula nezamenjiv je izvor ne samo za pojašnjenje načina primene zakonskih odredaba, već i za priznavanje standarda razvijenih u ovoj oblasti.

Ovaj pod-modul će obuhvatati: Zasnivanje radnog odnosa (Zakon o radu - ZR i Zakon o državnim službenicima ZDS), sporovi iz radnih odnosa po Zakonu o radu, sporovi iz radnog odnosa prema Zakonu o državnim službenicima, zaštita na radu i naknada štete nastale na radu.

Vreme trajanja: 5 sesije obuke ili 15 časa obuke

9.4.12 Porodično prvo

Porodično pravo kao jedna celina regulisana je Zakonom o Porodici, koji je u 2019. godini imao neke izmene vezan sa obračunavanjem doprinosa bračnih drugova, ali je istovremeno sudska praksa prepoznala njegov razvoj u rešavanju slučajeva iz bračnih, porodičnih odnosa koji se takođe razmatraju u okviru ovog pod-modula.

Porodična pitanja su obično osetljive prirode i zahtevaju posvećenost i profesionalizam najvišeg nivoa da bi se razmatrale od strane suda, tako da ovaj pod-modul ima svoju važnost kao deo nastavnog programa početne obuke.

Modul će poslužiti kao dobra osnova za pružanje znanja mladim sudijama koji će se u svom radu suočiti sa različitim pitanjima iz bračnih i porodičnih odnosa.

U okviru ovog pod-modula, pitanje nasilja u porodici sa svojim složenostima i specifičnošću tretira se kao pitanje od posebnog značaja. Sudska praksa, koja će biti deo ovog pod-modula, nezamenjiv je izvor ne samo za razjašnjenje načina primene zakonskih odredaba, već i za priznavanje razvijenih standarda u ovoj oblasti.

Upućivanje bilo kog pitanja / teme obuhvaćene u ovom pod-modulu trebalo bi da se razmatra i kratkim (teorijskim) prikazom ostalih pojmova i značenja svakog postavljenog pitanja, a istovremeno treba da bude praćeno primerima za svaku temu. Primeri treba da budu pažljivo odabrani i podržani konsolidovani sudskom praksom.

U ovom pod-modulu razmatrati će se: Porodično pravo, izvori porodičnog prava, krvno srodstvo i vrste krvnog srodstva, razvod braka, postupak za razvod braka, alimentacija i roditeljsko pravo, posebni oblici zaštite dece bez roditeljskog staranja, osporavanje i dokazivanje očinstvo ili materinstva, imovinski odnosi bračnih drugova i nasilje u porodici.

Vreme trajanja: 6 sesije ili 18 časa obuke.

9.5 Lične i interdisciplinarnе veštine

9.5.1 Pravila za komuniciranje

Komunikacija uopšte je veština i ontološka i etičko-socijalna odlika ljudskih bića. Brzi socio-ekonomski, tehnički i tehnološki razvoj praćen je standardizacijama u komunikaciji, ponekad očuvanjem nacionalne, etničke, kulturne i subkulture finoće i ponekad ih sinhronizujući u institucionalizovanoj standardizaciji u relevantnim oblastima, posebno u oblasti tehnologije i

informatike i na pravnom polju.

Profesija pravnika a posebno profesija sudija u našoj zemlji na Kosovu i šire zahteva, kao i druge profesije, razvoj kvalitetne komunikacije, delikatne i dosledne normativne i profesionalne unutar institucije samog suda i izvan institucije sa drugim institucionalnim strukturama i javno mnjenje uopšte. Pored dovoljne kvalifikacije profesionalno usavršavanje, obrazovanje i obuka savremenih sudija danas znači i njihovu obuku i razvoj komunikacijskih veština.

Ovaj pod-modul će se fokusirati na komunikacijske veštine unutar internih pravila, tj. Razvijanje veština za unutrašnju komunikaciju učenjem i savladavanje internih pravila komunikacije unutar institucije samog suda u vertikalnoj podređenoj liniji i horizontalnoj suradnji i razvoju komunikacijskih veština. sa spoljašnjom, odnosno komunikacijom sa strukturama, drugim institucijama i javnim mišljenjem u celini.

Osnovi komuniciranja i njene vrste, verbalne i ne verbalne karakteristike komuniciranja, razlikama i vezama između verbalne i ne verbalne komunikacije, međuljudske, lične i a personalne komunikacije, slušanja i govor, veština aktivnog slušanja , problemi u međuljudskoj komunikaciji i pravila dobre komunikacije.

Vreme trajanja: Dve sesije obuke 6 časa obuke.

9.5.2 Profesionalna Etika i disciplinska odgovornost

Očekuje se da će sudija zaštititi važne ustavne vrednosti za stvaranje institucionalnog okruženja koje će poboljšati kredibilitet građana u kosovskom pravosudnom sistemu. U tom smislu, modul „Profesionalna etika“ je važan deo početnog programa i ima za cilj da podstakne mlade sudije da podignu nivo brige o ponašanjima koja mogu naštetiti imidžu suca i celovitosti pravosuđa u celini. Kodeks etike i profesionalnog ponašanja za sudije, kojeg je usvojilo Sudsko Savet Kosova, trebalo bi da bude posvećen profesionalizmu, a ne planu za kažnjavanje. Kodeks takođe služi kao priznavanje (prihvatanje) velike odgovornosti koja prati javnu službu u kosovskom pravosudnom sistemu. Strogo poštovanje Kodeksa Etike dokaz je najvišeg nivoa profesionalizma. Ovo se naročito odnosi na zemlje poput Kosova, gde kodeks etike odražava osnovna načela građanskih prava. Ako sudija razume svrhu i uslove kodeksa etike, to znanje će mu pomoći da izbegne disciplinski rizik, inače se sudije mogu suočiti sa disciplinskim postupkom. Pod-modul "Profesionalna Etika" predstavljeno je neprestano pozivanjem na ustaljenu praksu primene Kodeksa Etike i profesionalnog ponašanja sudija, kao garancije za objektivno, profesionalno i pouzdano sudstvo i kao garanciju za integritet pravosudnog sistema. Važna osnova ovog pod-modula su i koncepti obuke izgrađeni tokom godina i međunarodna stručnost koja postoji u vezi etike uopšte. Ovaj modul je osmišljen tako da bude razvijen u interaktivnoj diskusiji i razmatranju praktičnih slučajeva i vežbi. Trener treba da je spreman i otvoren za raspravu o slučaju / slučajevima vezanim za temu dotične sesije podsticanjem interaktivne i analitičke rasprave o tom pitanju, ali istovremeno nudeći perspektivu izgrađenu tokom godina u vezi sa profesionalnom etikom. Važan deo suočavanja sa izazovima je pojedinačno suočavanje učesnika sa zadacima primerima (praktični slučajevi koji uključuju činjenično stanje slučaja) koji traže iznošenje stavova o etičkim dilemama koje mogu postojati. Sadržaj: Kodeks Etike i Profesionalno Ponašanje Sudija, disciplinska odgovornost - prekršaji i disciplinske mere, i disciplinski postupak protiv sudija.

Vreme trajanja: Četiri sesije obuke ili 12 časa obuke.

9.5.3 Upravljanje predmetima i merenje učinka

Menadžment je planirani proces aktivnosti na postizanju određenih ciljeva iz odgovarajuće oblasti. Ova jednostavna definicija pokazuje koliko je ovaj proces važan za sudove u celini i za suce posebno. Postoje sudovi kako bi strankama u postupku pružili fer i brza rešenja. Stoga je centralna funkcija suda upravljanje predmetima koje imaju. Savremena teorija upravljanja slučajevima je da sudije, zajedno sa pomoćnim osobljem, treba aktivno da nadgledaju i kontrolišu kretanje nezavršenih predmeta na sudu. Da bi se te dileme približile i rešavale u praksi, novoimenovane sudije, pored prezentiran materijala, interaktivne diskusije, prezentiranje slučajeva iz sudske prakse, biće podeljeni i u radne grupe radi diskusije o hipotetičkim slučajevima izražavajući mišljenja o njihovom rešavanju u praksi.

U ovom pod-modulu biće obrađeni: Savremena načela upravljanja predmetima, metode planiranja i upravljanja predmetima, kontrola za odlaganje predmeta, rukovodstvo i mere učinka suda.

Vreme trajanja: 4 sesije obuke (12 sati obuke)

9.5.4 Podizanje socijalnih veština sudija i upravljanje stresom

Potreba fleksibilnog i kvalitativnog skupa mladih sudija rezultira uvođenjem programa početne obuke kroz modul interdisciplinarnog karaktera kroz koji će novoimenovane sudije imati priliku da se upoznaju sa pojmovima i kategorijama, sadržajem i drugim važnim informacijama iz socijalne i psihološke oblasti. Ovaj pod-modul ima za cilj da poveća socijalne veštine sudija i da ih priprema sa osnovnim psiho-socijalnim znanjem, važnom komponentom upotpunjavanja savremenog sudije koji, pored obima stručnog znanja i iskustva u oblasti pravde, ovim znanjem, nove informacije i iskustva iz socijalno-psihološkog polja napredni su za bolje i uspešno obavljanja vrlo važnog i krajnje delikatnog zadatka sudijske dužnosti. Tematska strukturna raznolikost ovog pod-modula kao što su teme za pojedinca i društvo, njegove društvene velikane sa drugima, njegovi motivi, sukobi, stres i upravljanje itd. pružaju širok spektar informacija iz širokog sociološke i psihološke oblasti potrebne za novoimenovane sudije. Ovaj pod modul razmatra teme kao što su: Pojedinac i socijalno okruženje, sukobi, socijalne veštine, predispozicija za napredovanje u profesionalnim performansama, motivacija, stres i fizičko zdravlje, socijalna psihologija i kriminalitet, psiho socijalni izvori kriminala i zločin kao društveni fenomeni

Vreme trajanja: Četiri sesije obuke ili 12 časa obuke.

9.6 Zakonodavstvo i dopunske veštine

9.6.1 Zakon o Maloletničkoj Pravdi

Zakonik o Maloletničkoj Pravdi stupio na snagu u aprilu 2019. (ZMP), kao i prethodni zakon, uređuje opšti deo, postupak protiv maloletnika, suđenje odraslih za krivična dela počinjena nad decom, zaštitu dece kao svedoka i oštećene krivičnim delom kao i izvršenje sankcija prema maloletniku.

ZMP sadrži odredbe u koje su uključena načela Evropske Konvencije o Pravima Deteta i sa svakom promenom postoje novine koje prate promene najsavremenijih međunarodnih standarda. Ovog puta je dodato poglavlje o zaštiti dece kao svedoka i oštećenih krivičnim delom.

Najbolji interes maloletnika je najvažnije načelo ZMP izražen ne samo u posebnoj odredbi, već i u mnogim drugim odredbama kako u opštem delu, tako i u delu krivičnog postupka protiv maloletnika, dok je najbolji interes deteta žrtve je preovlađujuće načelo u poglavlju o zaštiti dece kao svedoka i povređenog krivičnim delom.

ZMP je isprepletena sa drugim načelima postupka protiv maloletnika, kao što su hitnost postupka, njegova poverljivost, profesionalna zaštita koja je potrebna u bilo kojoj fazi postupka, starost krivične odgovornosti, posebne mere i kazne, sudije i tužioci specijalizovani za maloletnike, mogućnost za izmenu odluke i eventualno neizvršenje mere, primena načela mogućnosti u krivičnom gonjenju i mnogi druge mogućnosti, koje garantuju hitan, pravičan i pravedan postupak protiv maloletnog izvršioca krivičnog dela.

Rešavanje dilema u praksi koje su važne za novoimenovane sudije o navedenim temama, biće objašnjeno kroz delimičnim teorijskim delom osnovnih pojmova sadržanih u Zakonu o Maloletničkoj Pravdi i njihova konkretna primena kroz slučajeve iz nacionalne sudske prakse. Takođe rešavanje će biti i kroz tumačenje odredbi Evropske Konvencije o Dečijim Pravima. Pod modul sastoji se i od: Smernica, definicija, mera i kazni za maloletnike i njihovo rešavanje, izricanje mera i kazni odraslim punoletnim licima za krivična dela počinjena kao maloletnici efekat kazne na vaspitnu meru, mere različitosti i posredovanje, obrazovne mere i kazne, pripremni postupak, sudska revizija, odluke i pravni lekovi i zaštita dece kao žrtve u krivičnom postupku.

Vreme trajanja: 6 sesije obuke ili 18 časa obuke.

9.6.2 Posredovanje u predmetima građanske oblasti

Posredovanje je van sudska aktivnost koju vrši treće lice (posrednik) za rešavanje sporova između subjekata prava u skladu sa uslovima predviđanim zakonom. Primena posredovanja u rešavanju sporova u građanskim predmetima predstavlja konstruktivnu van sudsku alternativu za postizanje zadovoljavajućeg rešenja za strane u sporu, gde je pored alternativnog rešenja zakonodavnih izmena definisano i obavezno posredovanje gde sud obavezuje stranke da pokušaju da reše svoje problem posredovanjem.

Uključivanje posredovanja kao pravni institut i njegova primena u sudskim postupcima relevantna je i veoma važna prilika za rešavanje mnogih slučajeva sa kojima su sudovi preopterećeni, a efikasnost sudova bi se postigla oslobađanjem potencijalnih predmeta za rešavanje s sporazuma, a sudije bi trebale imati dovoljno vremena da rešavaju složenije predmete kako bi ih mogle voditi u razumnom i kvalitetnijem vremenskom roku.

Vreme trajanja: 1 sesija obuke ili 3 časa obuke

9.6.3 Razvijanje sudskih veština

S obzirom na izmene i dopune Zakonika o Krivičnom Postupku koje se odnose na ispitivanje i sprovođenja sudskog postupka, potrebno je da se novoimenovane sudije obuče za razvoj veština u skladu sa ovim izmenama. Konkretno, povećanje veština vršiče se u vezi uvodne reci, direktno i unakrsno ispitivanje, ispitivanje, rehabilitacija i završna reč.

Vreme trajanja: 6 dana obuke (2 grupe)

9.6.4 Zakon o prekršajima

S obzirom na to da je krivično delo jedno koje se vrsi u mnogim oblastima, njihov značaj, ograničeno vreme obuke, biće namenjeno da učesnici budu obavešteni o prekršaju, razlike sa

drugim delima prekršajima, načela dela i utvrđivanju prekršaja sa važećim zakonskim odredbama. Tokom obuke, učesnici će se upoznati sa prekršajima, što se razlikuje od ostalih dela i koji su zajednički elementi s ostalim delima (krivično delo, privredni prestup itd.)

Takođe učesnici biće upoznati sa načelima zakonitosti, i značaj definisanja prekršaja.

Vreme trajanja: 2 sesije obuke ili 6 časa obuke

9.7 Učenje na daljinu

9.7.1 Engleski jezik

E-modul u vezi pravnog engleskog jezika je obrazovni modul kojeg treba da koristite pravni profesionalci koji žele da poboljšaju svoje komunikacijske veštine na engleskom jeziku tokom svojih svakodnevnih sudskih aktivnosti. Dizajniran je da zadovolji potrebe komunikacije i opremi pravne stručnjake sa osnovama engleske pravne terminologije.

Ovaj modul je razvijen i raspoređen na mrežnoj platformi za učenje na daljinu koji će se koristiti za korisnike u početnoj obuci.

9.7.2 Informaciona tehnologija

Ovaj modul pomaže korisnicima da imaju osnovno znanje o informacionoj i komunikacijskoj tehnologiji. Rad na kompjuteru i dobro poznavanje aplikativnih programa postali su neophodni za bilo koje radno mesto, efikasan rad na kompjuteru je ključ uspeha za svakog pojedinca.

Informaciona tehnologija pomaže pravosuđu da pravilno, efikasno i transparentno izvršava svoje odgovornosti, npr. upotreba IT-a smanjuje mogućnost dupliranja dokumenata, ako sud ima automatizovani računarski sistem za evidentiranje predmeta, dovoljno je da se ovaj slučaj jednom zabeleži i koristi kad god nam je potrebno, npr. nasumično, za generisanje poziva ili presuda, za različite zapise itd. U ovom slučaju pristup dokumentima biće mnogo brži.

Korišćenjem IT-a, imaćemo slučajeve pod stalnim nadzorom, objavljujući razne statistike. Pomoću kompjuterske automatizacije možemo uraditi statističku analizu sa prilično velikom brzinom i tačnošću u poređenju s ručnim sistemima. Rukovodstvo suda može koristiti ove analize za poboljšanje pravosudnih operacija, planiranja i drugih pitanja koja se odnose na pravosuđe.

Korišćenjem Informacione Tehnologije, pravosudni sistem je dostupan svima koji traže pravosudne usluge, a bolji kvalitet pravde biće obezbeđen promovisanjem odgovornosti i transparentnosti, a ne samo odlukama donesenim na temelju vladavine zakona.

Korišćenjem Informacione Tehnologije pomaže pravosuđu da ispuni ciljeve pravosudnog sistema, povećanju efikasnosti pravosuđa, povećanju pristupa pravdi i povećanju kvaliteta pravde.

Vreme trajanja: 4 sesije obuke sa daljine

10. Zaključak

Ovaj program obuke odražava potrebe za obuku novoimenovanih sudija i očekivanje institucija pravosudnog i tužilačkog sistema u pripremi i razvoju profesionalnih, etičkih i praktičnih veština, sa ciljem da na kraju obuke korisnici budu spremni za obavljanje funkcije sudija na profesionalan, nezavisan i efikasan način.

Sadržaj programa, moduli obuke i praktična obuka, odražavaju definisane ciljeve AD za razvoj kompetencija, oslanjajući se na vreme trajanja obuke definisano zakonom i imajući u obzir pripremu i prethodno profesionalno iskustvo korisnika koji sada su već prošli sve faze testiranja i ocenjivanja profesionalnih kompetencija od strane Sudskog Saveta Kosova, odnosno relevantnih komisija.

Akademija Pravde
<https://ad.rks-gov.net>
infoad@rks-gov.net
Ul."Murat Mehmeti" br.1-3, Pristina
Tel:+383 38 200 18 660